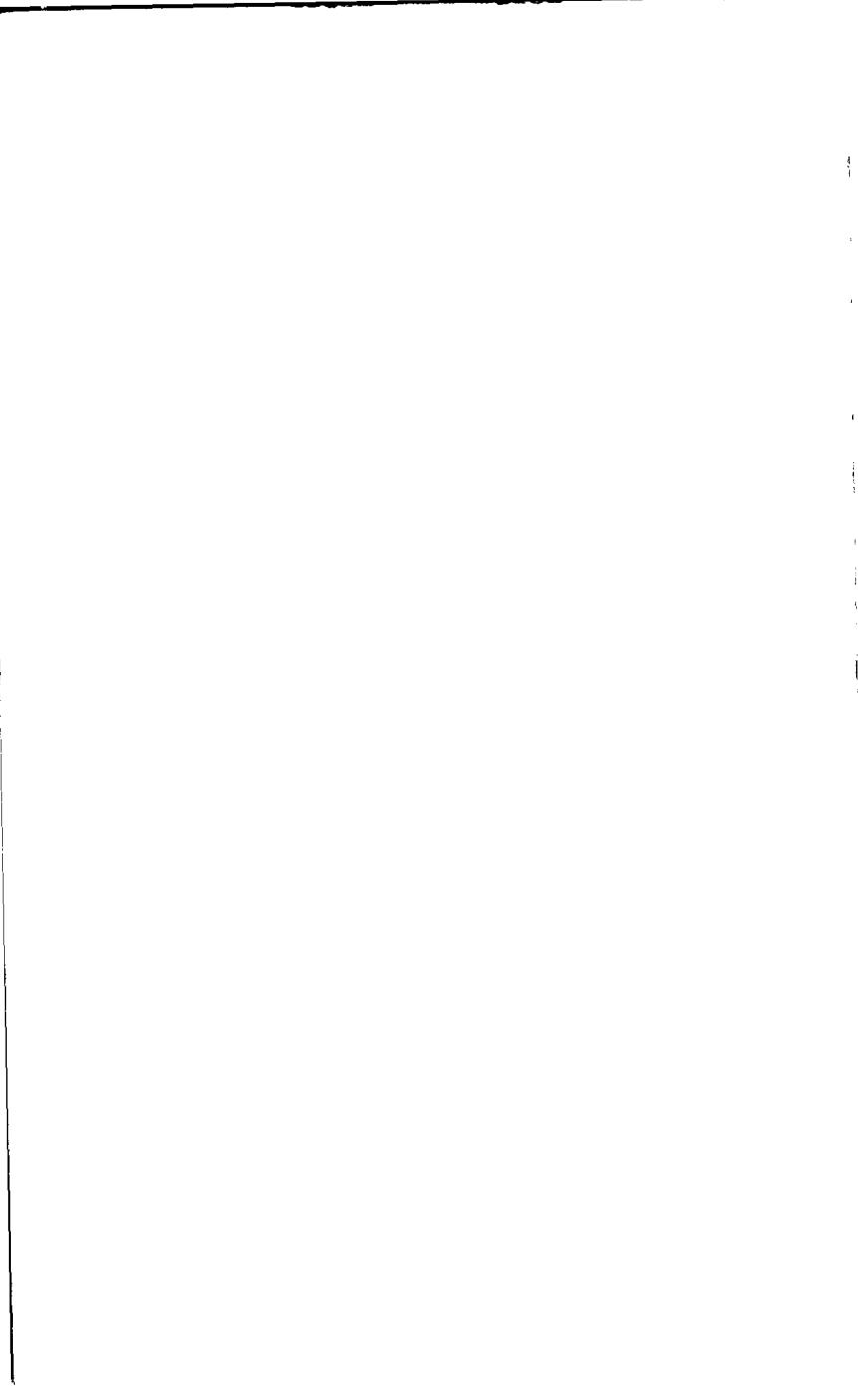

VERDANDI-DEBATT

Jacob Palme

Varning för MRA

Jacob Palme

Varning för MRA

STUDENTFÖRENINGEN VERDANDI

CAVEFORS/PRISMA

Copyright © Jacob Palme 1962

Tryck Forssells Boktryckeri AB, Malmö 1962

Första upplagan oktober 1962

Studentföreningen Verdandis redaktionskommitté för.

VERDANDI-DEBATT *består av:*

Sven Hamrell, Jakob Lindberg, Lars Lönnroth,

Claes-A. Wachtmeister

VERDANDI-DEBATT nr VII

Innehåll

Bruksanvisning 7

Frågeställningen: Vad är MRA? 7 — Att studera MRA 7 — Efter publiceringen 9.

Historisk översikt 11

Första århundradets kristna 13 — Oxfordgrupprörelsen 14 — Moralisk upprustning 15 — MRA i Sverige 16.

Åsikter och idéer 18

Grundteser 18 — Avskaffa jaget 20 — Sexuella frågor 21 — Ingen diskussion 23 — Inga kompromisser 24 — Ett gudsstyrt samhälle 25 — Frihet = tygellöshet 29 — Kritik av demokratin 30 — Kommunistskräck och sexualitet 31 — Kommunistisk infiltration 36 — Reaktionära politiska tendenser 37 — Socialistiska tendenser 40.

Inre organisation 41

Sympatisörer 41 — Tysta stunder 41 — Resande grupper 43 — Världsorganisation 44 — Vad kostar det? 46 — Löpande kostnader 47 — Varifrån kommer pengarna? 49.

Yttre verksamhet 55

Verklighetsbilden 55 — MRA har räddat världen! 59 — Politisk verksamhet 61 — Verksamhet i Afrika 62 — Propagandametoderna 64 — MRA-gruppen går till aktion 66 — Middagsmöten 68 — Själskirurgi 70 — Arbetarrörelsen 73 — Krigsmakten 77 — Penetration i det svenska försvaret 78 — Propaganda i skolorna 80 — MRA och kyrkan 81 — MRA och motståndarna 81.

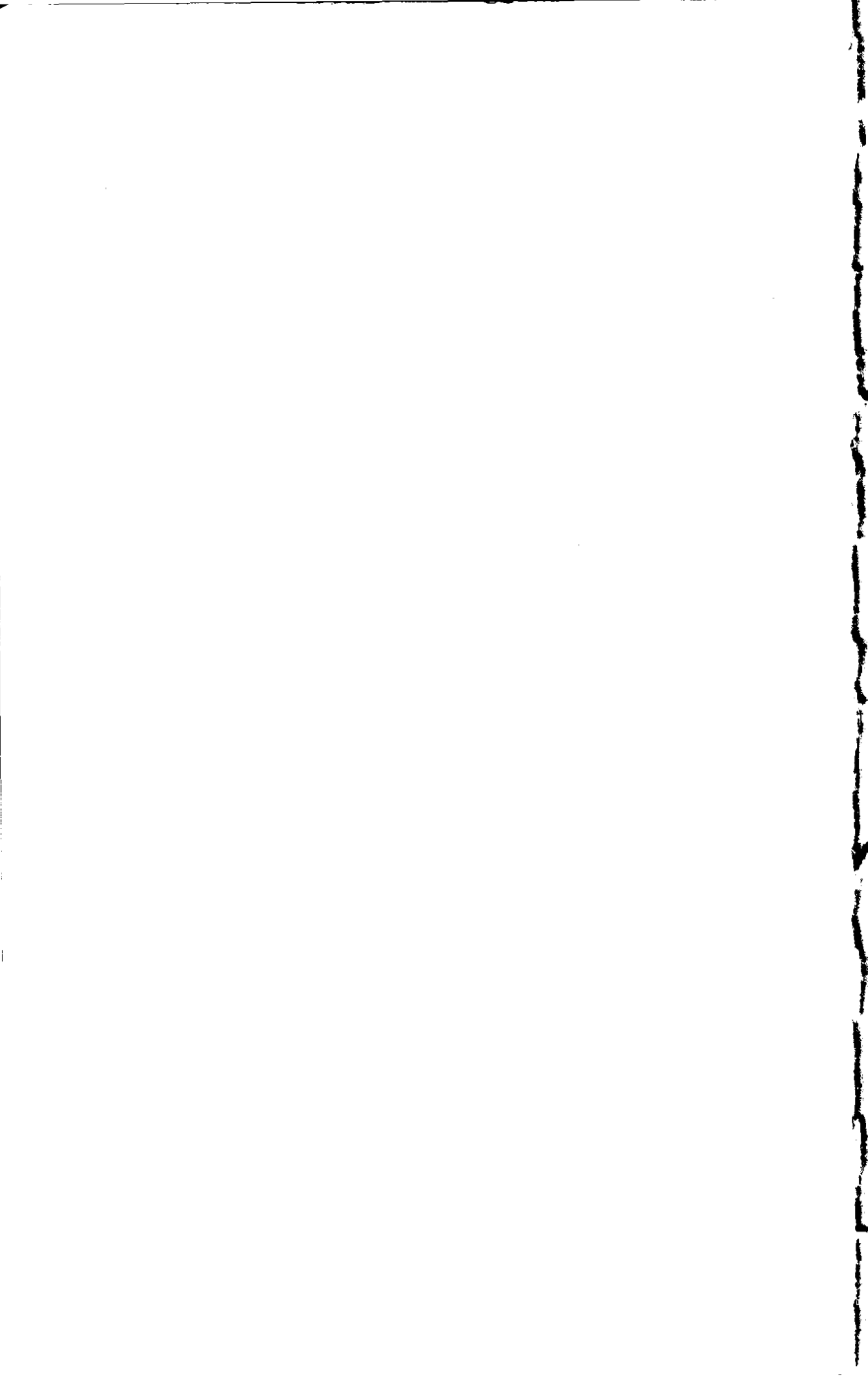
Varning för MRA 85

Likheter med andra antidemokratiska rörelser 85 — Varför har MRA fått en sådan omfattning? 86 — Hur farlig är MRA? 88.

Litteraturförteckning 92

Rörelsens egna skrifter 92 — Andra skrifter om rörelsen 93 — Några tidskriftsartiklar 94.

Noter 95

Bruksanvisning

Frågeställningen: Vad är MRA?

Helsidesannonser i stora tidningar. Broschyrer i brevlådorna. Skådespel i Blå hallen. Femtontusen stockholmare personligen uppvaktade på ett par veckor.

Kända personer över hela världen uttalar sitt stöd för MRA — Konrad Adenauer i Västtyskland, U Nu i Burma osv. Rörelsen säger sig vara västerns enda skydd mot kommunismen. Kampen i världen står i själva verket mellan MRA och kommunismen. De flesta större världskriser har lösts genom MRA:s verksamhet.

Men vad är MRA? Ja, ställer man sig den frågan blir det genast svårare. Man kan läsa årgångar av rörelsens tidning, högar av rörelsens litteratur och ändå inte få något klart svar. Jag blev först intresserad av MRA därför att en person jag känner försökte omvända mig till MRA:s ideologi. Då beslöt jag mig för att försöka ta reda på vad MRA egentligen är, vad rörelsen vill och står för.

Den här boken är en rapport över vad jag kom fram till. Jag kommer inte att presentera fakta i den ordning jag upptäckte dem — utifrån och in så att säga — utan istället inifrån och ut, detta för att ge en logiskt klarare bild av rörelsen.

Att studera MRA

Det är ytterst svårt att få något grepp om vad MRA vill genom att studera dess eget material. Materialet är så uppbyggt att det i allmänhet endast i olika formuleringar upprepar påståendet att MRA är bra utan att ge något svar på frågan vad MRA vill.

Det finns inte heller några program, inte några stadgar, inga huvudpunkter utöver vad anhängarna själva kallar *de*

fyra absoluta moraliska normerna, och dessa är i sig själva tämligen intetsägande.

Rörelsens propagandamaterial består också till stor del av citat. En mängd kända personer uttalar sig för rörelsen och berättar hur rörelsen har löst olika problem. På den punkten är dock programskriften *Omskapa människor* ett undantag. Annars är citaten i regel insatta i den löpande framställningen på så sätt att de bildar en integrerande del av texten.

Utmärkande för rörelsens propaganda är också de glidande formuleringarna. Av citaten nr 29, 88 och 124 här nedan får man t.ex. omedelbart ett intryck av att rörelsen företräder vissa uppfattningar. Men granskar man citaten närmare finner man att de är ganska menlösa. Rörelsen kan genom sådana glidande formuleringar komma ifrån en del kritik — läsaren suggereras, han får ett intryck fast texten egentligen säger någonting annat.

Av alla dessa skäl har jag tvingats vara ganska generös i urvalet av källmaterial. Jag har fått utgå från att det som står i rörelsens propagandaskrifter, broschyrer, annonser, tidningar och skådespel är representativt för rörelsen. Jag tror också att det verkligen är så. Sprider rörelsen i sitt propagandamaterial över hela världen ett visst påstående, får man anta att rörelsen också ansvarar för det.

En annan källa är uppgifter från personer som varit aktiva i eller haft kontakt med rörelsen och varit villiga att lämna upplysningar om den. Nästan alla uppgifter om rörelsens interna förhållanden kommer från sådana källor. Från samma håll har jag fått upplysningar om den interna agitationen och de interna tänkesätten och stämningarna inom rörelsen. Sådana upplysningar säger ofta mer om rörelsens syften än dess "offentliga" propagandamaterial.

På dessa områden finns inga andra källor. Själv anser jag att dessa upplysningar i samtal och brev, som jag noga sovrar, är lika tillförlitliga som propagandamaterialet.

Däremot är de givetvis inte alltid lika representativa för rörelsen i dess helhet som det internationella propagandamaterialet är. Jag har därför sökt ange källan, till tjänst för den läsare som själv vill göra en annan källkritisk bedömning än den jag gjort.

Många viktiga uppgifter om svenska MRA-rörelsens interna förhållanden kommer från en del personer med nära kontakt med rörelsen, som bett mig att inte uppge deras namn. De källorna bedömer jag som helt pålitliga — jag skulle annars ha utmönstrat dem ur mitt material.

Det är svårt för en utomstående att avgöra om citaten är tendentiöst utvalda eller inte i en skrift av det här slaget. Jag har försökt ge en rättvisande bild av tendensen även i de skrifter som jag tvingats citera mycket kortfattat. Den som vill kontrollera mig rekommenderas främst att läsa MRA-broschyren *Ideologi & Samexistens* och boken *Omskapa människor*. Dessa ger en ganska god bild av rörelsen och är inte så urvattnade som rörelsens övriga propagandamaterial. Därför är de också flitigt citerade i denna bok.

Tack vill jag speciellt rikta till Gabriel Romanus,^{x)} som granskat manuskriptet och givit mig värdefulla råd.

x) Debattör i *Socialistiska* "Stämman" eller som "Lyttnik"

Efter publiceringen Se ST 6/10; Expon

Rörelsen kommer givetvis att beteckna min bok som förvrängd, osaklig och lögnaktig. Något annat kan man knappast vänta sig efter en skrift som utmynnar i så allvarlig kritik som denna. På sid. 81 ff har jag beskrivit hur rörelsen ibland behandlat motståndare, hur man anklagat dem för kommunism, homosexualitet osv. Själv har jag redan när denna bok skrivs blivit anklagad både för omoraliskt leverne och för att vara en "farlig och fientlig sabotör och femtekolonnare" med anledning av den kritik jag tidigare riktat mot rörelsen.

Rörelsen kommer i sitt bemötande säkert att hitta en

6/10 67
Se
"Not
Bene"
a. 17

del fel som knappast går att undvika hur noggrant man än granskar en skrift av denna karaktär. Rörelsen kommer sannolikt att påstå sig ha hittat fel även på uppgifter som är helt riktiga. Så har den ofta gjort tidigare (se s. 26, 63 och 72). De flesta uppgifterna i boken är dock hämtade direkt ur MRA:s egna skrifter, källor som rörelsen knappast kan förneka.

Slutligen kommer rörelsen att rikta en kritik som har till utgångspunkt att hela grunden för min skrift är felaktig, eftersom det inte finns någon organisation med namnet MRA. MRA är bara en ideologi omfattande de fyra absolut moraliska normerna, ingenting mer — så kommer det att heta. Och allt jag citerar är bara enskilda personers uttalanden som inte har någonting med MRA att göra.

En sådan kritik är ju bara en lek med ord. Vill man med ordet MRA beteckna de fyra absoluta normerna, i så fall handlar min bok inte bara om MRA, utan den handlar framförallt om den internationella rörelse, som under namnet MRA tagit till uppgift att sprida vissa politiska och religiösa idéer. Jag har därför använt orden *MRA-rörelsen* eller bara *rörelsen*. Denna rörelse har dock själv medverkat till att den allmänt betecknas bara med namnet MRA.

Lidingö den 21 maj 1962

Jacob Palme

Historisk översikt

Frank N. D. Buchman, född 1878, död 1961, MRA:s grundare och dess ledare till sin död.

Det hela började år 1908. Under ett besök i England genomgick Frank Buchman (1878—1961) enligt egen uppgift den *livsförvandling* ur vilken MRA så småningom skulle växa fram. Under åren 1910—1916 tjänstgjorde han sedan som KFUM-sekreterare vid Pennsylvania State Col-

lege. Under denna tid började han praktisera sin speciella art av *personlig evangelisation*. Han sade sig vilja genomföra en *aktiv kristendom*. Enligt samtida skildrare arbetade han med stor psykologisk skicklighet:

De flesta ungdomar genomgår emotionella kriser under åren närmast efter könsmognaden. Särskilt hos pojkar händer det att de nyuppvaknade sexuella känslorna tar sig speciella uttryck, t.ex. i extrem självupptagenhet, i homo-sexuella tendenser etc. Detta är ett helt normalt stadium i den sexuella utvecklingen, och det övergår i allmänhet med stigande ålder i helt normal heterosexualitet.

För många ungdomar, särskilt dem som fått en sträng puritansk uppfostran, är detta stadium ofta förenat med känslomässiga konflikter och sexuella skuldkänslor. Även den helt normala onanin ger ofta upphov till skuldkänslor.

Dessa skuldkänslor på det sexuella området var det som Frank Buchman utnyttjade i sin verksamhet. Han genomförde ett slags bikt, där ungdomarna berättade om sina speciella skuldkänslor. Bikten skedde antingen i enrum eller tillsammans med några andra ungdomar, som redan blivit omvända. För ungdomarna innebär denna möjlighet att få tala ut om sina problem ofta en psykologisk lättnad. Att få veta att andra ungdomar har samma eller liknande problem ökar ytterligare denna lättnad.

När ungdomarna efter denna bikt känner sig lättade, börjar Buchman så presentera sina absoluta moraliska normer, kraven på absolut ärlighet, absolut renhet, absolut osjälviskhet och absolut kärlek. Absolut renhet innebär här att ungdomarna avstår från praktiskt taget varje slag av erotisk aktivitet.

Ungdomarna ansluter sig nu ofta, särskilt om de har fått religiös uppfostran, till Buchmans krav. De lovar att följa hans absoluta normer, och de blir hans hängivna anhängare. Genom att följa hans absoluta normer känner de sig befriade från sina tidigare skuldkänslor.

Buchman var redan från början en mycket skicklig

administratör och strateg med en ovanlig förmåga att skaffa sig vänner överallt. Vid Pennsylvania State College inriktade han sig skickligt på nyckelpersoner. Han valde ut tre personer, collegeprästen, en populär student och en spritsmugglare känd som collegets "svarta får". På det sättet lyckades han snabbt engagera fler och fler studenter, och inom tre år hade han enligt uppgift tolvhundra pojkar engagerade i frivilligt bibelstudium.

Samtidigt organiserade han evangeliska kampanjer och konferenser i stor skala. Han var också känd för sin ovanliga förmåga att skaffa pengar till denna verksamhet genom att kontakta människor som kunde tänkas bidra till finansieringen. I ett brev till den kände kristne studentledaren Henry B. Wright skrev han "Vi söker nyckelmännen och vi kommer att få dem"¹.

Under åren 1915—19 gjorde Buchman talrika resor i Indien, Fjärran östern, Korea och Japan. Han tjänstgjorde tidvis också vid Hartford Theological Seminary. Där hade han ingen större framgång. Hans budskap mötte opposition på grund av de stora avvikelserna från den traditionella evangeliska förkunnelsen och ansågs bl.a. vara alltför naivt.

Första århundradets kristna

Enligt engelska "Who's who" skulle Buchman ha studerat vid Cambridgeuniversitetet 1921—22. Buchmans egna uppgifter i denna uppslagsbok har dock ändrats fram och tillbaka på olika punkter, något som gör källan mindre trovärdig. Enligt universitetets register skulle han aldrig ha studerat där, utan bara i en mindre teologisk skola i Cambridge som inte hörde till själva universitetet. Hans verksamhet bland studenterna var dock livlig både i Cambridge och i Oxford, dit han flyttade över 1922.

Som ledare hade han redan visat sig vara synnerligen skicklig. Hans administrativa kompetens, hans förmåga att

finna varje människas svaga och känsliga punkter och hans överväldigande optimism gjorde honom snabbt känd bland studenterna. Redan nu började hans rörelse få stor omfattning. Studenter vid en mängd olika universitet i England och USA engagerades i rörelsen. Man bildade resande grupper som for från universitet till universitet och agiterade. Rörelsen antog nu också namnet *A First-Century Christian Fellowship*.

När rörelsen 1924 började möta opposition hade den redan nått stor omfattning. Största motgången var när Princetonuniversitetet 1926 körde ut Buchman och hans rörelse. De anklagades för att rota i studenternas sexuella förhållanden och personliga problem, för att stimulera ett sjukligt intresse för sexuella perversioner bland de studerande och för att allmänt störa lugnet vid universitetet. En undersökning gav till resultat att Buchmans metoder var "farliga ur medicinska och psykologiska synvinklar"².

Detta hindrade inte att rörelsen snabbt växte. Buchman började i slutet på tjugotalet också att värva anhängare bland äldre människor.

Oxfordgrupprörelsen

År 1933 antog rörelsen namnet *Oxfordgrupprörelsen*. Under det nya namnet växte den med lavinartad fart och fick mycket stor publicitet. Dess verksamhet blev även här hemma i Sverige mycket omskriven och omdiskuterad och spelade en viktig roll i trettioalets teologiska debatt.

Rörelsen var organiserad i lag, som samlades för att "lyssna till Guds röst" vid s.k. tysta stunder. Därvid nedtecknade lagets medlemmar den *ledning* de fick från Gud och meddelade lagets övriga medlemmar sin *ledning*. Dessa lokala lag uppehöll kontakt med varandra genom resande grupper. Slutligen anordnades också massmöten och konferenser. Mängder av böcker och tidskriftsartiklar producerades. I USA inledde rörelsen i samband med partiernas no-

mineringar av presidentkandidater 1936 ett försök till infiltration i det amerikanska politiska organisationsväsendet.

Moralisk upprustning

Det mörknande världsläget medförde en starkare inriktning på politiska frågor. År 1938 bytte rörelsen namn till Moralisk upprustning (MRA = Moral Re-Armament). Dess verksamhet började mer och mer koncentreras på lösandet av politiska problem med moraliska metoder. Gruppens tes blev att världsfreden kan räddas endast om människorna omvänds till MRA:s ideologi.

Med världskrigets utbrott tvingades rörelsen göra en helomvändning. En viss tillbakagång märktes också dessa år. Rörelsens huvudargument blev nu i stället att det militära kriget måste kompletteras med ett ideologiskt krig om det skulle bli framgångsrikt. Om människorna kunde omvändas till MRA:s ideologi skulle de arbeta mer energiskt och mer hängivet för sitt land. Rörelsen utgav en broschyr "You can defend America" som hade till mål att höja krigsmoralen på hemmafronten.

Denna verksamhet förde MRA i kontakt med industrin och dess problem. Mot slutet av kriget och fram till början av femtiotalet inriktade sig rörelsen starkt på arbetsplatsens problem. Rörelsen sade sig nu ha bidragit till lösandet av en mängd fackliga konflikter genom att omvända såväl arbetsgivar- som arbetstagarparten till absoluta moraliska principer. Samtidigt påbörjades det direkt politiska arbetet. Rörelsen fick också större resurser. Flera hotell i turistorten Caux i Schweiz uppköptes och inrättades som kontinuerlig kurs- och konferenscentral för rörelsen. Detta centrum i Caux kunde ta emot upp till 1.200 personer på en gång.

Den antikommunistiska inställningen, som hade funnits redan på trettioalet, blev nu mera markant. Samtidigt sköts

de religiösa inslagen allt mera i bakgrunden. Orsaken till denna omsvängning torde vara att rörelsen ville vinna spridning även i muhammedanska, buddhistiska och hinduistiska länder. De religiösa inslagen fick därför en sådan form att de kunde bli ett slags minsta gemensamma nämnare för alla de stora religionerna. Rörelsen förde på detta sätt samman representanter för olika religionsuppfattningar. Det ekumeniska inslaget är alltså markant i MRA:s verksamhet.

Under femtiotalet växte MRA allt mer ut till att omspänna hela världen — dvs. hela världen utom kommunistländerna. Ett flott och modernt centrum på ön Macinac i USA byggdes och fick bl.a. en film- och televisionstudio. Även Macinac kan ta emot upp till 1.200 personer på en gång.

En stor motgång för rörelsen var den rapport som Fria fackföreningsinternationalen (FFI) publicerade 1953. Rapporten varnade fackföreningarna för MRA-infiltration. En utredning inom den anglikanska kyrkan i England gick också till skarpt angrepp mot rörelsen i en rapport som publicerades 1955. Kritiken i skilda läger mot MRA:s politiska verksamhet har växt sedan dessa år. Katolska kyrkan i USA har t.ex. tagit avstånd från rörelsen. Samtidigt förefaller det dock som om rörelsen själv fått allt större omfattning. Dess politiska färg har blivit allt mera påverkad av hysterisk amerikansk anti-kommunism.

MRA i Sverige

Sitt stora offentliga framträdande i Sverige gjorde MRA 1938 med en livligt omdiskuterad konferens i Visby. Åtskilliga prominenta svenska teologer hade då redan uttalat sin anslutning. Rörelsens svenska avdelning har alltså sedan dess varit ganska aktiv. I början av femtiotalet torde svenska MRA ha haft ett tiotal heltidsarbetare, och i dag torde antalet uppgå till mer än dubbelt så många. En

villa på Djurgården i Stockholm inköptes i början av femtiotalet och har sedan dess varit rörelsens svenska centrum. Ett flertal pjäser och filmer om rörelsen har visats i Sverige. Bland de mest uppmärksammade kan nämnas *Den försvinnande ön* 1955 och *Livets höjdpunkt* 1961.

Kritiken mot rörelsen har hårdnat i Sverige under femtiotalets senare hälft. Personer och tidningar som tidigare stött rörelsen har i allt större utsträckning tagit avstånd från den.

Åsikter och idéer

Grundteser

MRA:s grundläggande teser är de fyra absoluta moraliska normerna, kraven på absolut ärlighet, absolut renhet, absolut osjälviskhet och absolut kärlek. Enligt MRA kan de politiska problemen lösas endast genom att enskilda människor omvänds till MRA:s ideologi.

Redan dessa grundläggande teser har blivit föremål för kritik. Kritikens första utgångspunkt har varit att teserna är så oklara. Kraven får mening först när man tolkar dem. Men så snart man försöker ge normerna en meningsfylld tolkning blir de inte absoluta längre. Ty försöker man tolka och tillämpa normerna i praktiken måste de oundvikligen leda till motsättningar, som innebär att man gör avkall på någon av dem.

Tolkar man t.ex. absolut kärlek på så sätt, att alla "kärlekslösa" handlingar förbjuds, måste man ofta göra avkall på kravet på absolut ärlighet för att fylla kravet på absolut kärlek.

En andra utgångspunkt för kritiken har varit att det är orimligt att kräva av människor att de skall följa så rigorösa normer.

En tredje utgångspunkt är att kravet på personlig omvändelse till MRA:s absoluta normer skjuter åt sidan behovet av sådana samhälleliga åtgärder som snabbare och effektivare skulle kunna lösa problemen. Kritikerna har t.ex. sagt att korruption lättare bekämpas genom samhälleliga offentlighets- och kontrollåtgärder än genom personlig omvändelseverksamhet.

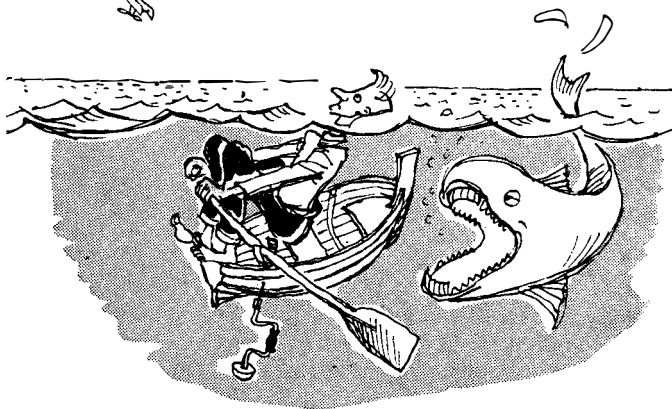
En fjärde utgångspunkt för kritiken har varit urvalet av absoluta normer. Anglikanska kyrkan har saknat rättvise-

*VEM vill ha en fallskärm
som nästan utvecklar sig?*

*VEM vill ha en båt
som nästan alltid flyter?*

*VEM vill ha ett ägg
som är nästan färskt?*

Därför måste normerna vara absoluta. (Ur MRA-skriften Vilken väg.)

principen, liberaler har saknat frihetsidén, socialister har saknat principen om människovärdet.

Slutligen kan naturligtvis hela systemet med absoluta normer diskuteras. Många, bland dem professorerna Ingemar

Hedenius och Harald Ofstad, har t.ex. i stället hävdad ett system med relativa normer, s.k. nyttomoral.

För att ytterligare understryka invändningarna mot rörelsen har kritikerna ofta hämtat exempel från dess egen verksamhet. Rörelsens företrädare har själva vid olika tillfällen tolkat de absoluta normerna på olika sätt. MRA:s egen verksamhet är också fylld av motsägelser och av brott mot de egna normerna. Lögnaktigheten i rörelsens propaganda är t.ex. utpräglad. Propagandan utmärks också av självgodhet. Inte heller tycker man att rörelsens hänsynlösa behandling av MRA-motståndare är förenlig med kraven på absolut kärlek. Kritiker har också ofta ansett att kravet på absolut kärlek måste leda till krav på fullständigt förbud mot allt dödande av andra människor — sådant dödande måste ju anses vara en kärlekslös handling. Man har då ansett att rörelsen borde vara radikalpacifistisk, och man har kritiserat den försvarsvänliga hållning som den intagit.

Avskaffa jaget

Hur skall nu människan kunna följa de absoluta normerna? Jo, enligt MRA genom att förinta det egna jaget. Man skall gradvis bekämpa det egna jagets impulser. Så småningom skall man uppnå ett tillstånd då den egna viljan är helt förintad och ersatt med en högre vilja. Denna högre vilja skall reservationslöst bestämma över varje människas liv. Den högre viljan tolkas genom de tysta stunder och lagsammankomster som spelar en viktig roll i rörelsens inre organisation (se s. 41 ff)³.

Stark kritik har riktats mot detta totalitära krav på människan. I det moderna samhället har man velat skapa större möjligheter för individen att fritt få utveckla sin egen självständiga personlighet. MRA-rörelsen har i stället velat förinta personligheten och tvinga människorna att helt uppge sitt privatliv för lagets kollektiv.

Sexuella frågor

Speciellt skrämmande ter sig MRA:s krav på det sexuella området. Kravet på absolut renhet innebär enligt MRA att alla former av sexuell njutning, såväl inom som utom äktenskapet, bör undvikas. Endast den sexuella aktivitet som behövs för att föra släktet vidare tillåts. Men även här står njutningen i strid med kravet på absolut renhet:

Orenhet — antingen man söker den i missbruk av sin egen kropp, i att njuta av det andra könet eller i homosexualitet eller annan perversitet — är ett bevis på självupptagenhet och omognad.

Inom äktenskapet kan njutningslystnaden — ehuru i det tillåtnas förklädnad — likväl vara den egentliga orsaken till dåligt humör och oförmåga att möta barnens verkliga behov. Föräldrar som tar sig friheter inom äktenskapet bör inte bli förvånade om barnen tar sig friheter utanför äktenskapet⁴.

85—90 % av alla brott mot de absoluta normerna begås enligt MRA på det sexuella området.

En rörelse som fördömer alla former av erotik är givetvis motståndare till all användning av preventivmedel⁵. Inte heller kan rörelsen acceptera läsning av böcker som behandlar erotiska frågor:

Man vet mycket väl vilka böcker och bilder och vilket sällskap man bör undvika. Det innebär ingen större konstnärlig förlust men medför en ny styrka. Lämnas en enda svag punkt i fördämningarna, blir snart hela landet översvämmat⁶.

Undervisning i sexuella frågor bör inte förekomma. En sådan undervisning, hävdar rörelsens medlemmar, bidrar bara till ungdomens moraliska förfall, och därmed hjälper den indirekt kommunisterna att överta makten, t.ex. i Sverige⁷.

Den absoluta renheten innebär en fullständig kontroll över såväl tankar som handlingar, både inom och utom äktenskapet:

Den absoluta renheten anklagar vårt samvete för alla tankar, alla blickar, allt läsande och dagdrömmeri som strider mot de

budord Gud uppställt för vårt känsloliv — vare sig vi är gifta eller ej⁸.

Mycket viktigt i MRA-rörelsen är att kunna avgöra en persons sexuella inriktning. Här följer en beskrivning som visar rörelsens sätt att bedöma människor:

En persons sätt att klä sig, hans val av färger och av skor, hans sätt att klippa håret och att tala, hans maner och hans uppträdande emot män och kvinnor är uttryck för hans moraliska problem. För dem som lärt sig förstå tecknen avslöjar de en hetero-sexuell eller homo-sexuell läggning, vilket det nu kan vara.

Det finns många som använder mockaskor utan att vara homosexuella, men i Europa och Amerika gör de flesta homosexuella det. De föredrar grönt i kläder och tillbehör. Män är benägna att placera och använda näsduken på ett iögonfallande sätt. De låter gärna håret växa, använder parfym, talar vanligen tillgjort, har trippande gång och kvinnligt affekterat sätt. De är ofta mycket konstnärligt begåvade. De har en dragning åt exhibitionism. De kan vara grymma och hämndlystna, ty sadism bottnar vanligen i homosexualitet. De är ofta lynniga.

Den heterosexuella, erotiskt ostadiga människan är vanligen aggressiv och behärskas inte sällan av ett häftigt, ombytligt humör. Mannen, som är otrogen mot sin hustru, talar gärna för mycket och upprätthåller en falsk glättighet, som inte verkar övertygande. Ett mycket tillförlitligt tecken på sexuella nederlag är skenhelighet. Oljiga och tillgjorda människor ligger under för orenhet.

För kvinnans del kan diagnosen ställas efter hennes sätt att använda sina ögon, använda make-up och kläder. Läppstift och utmanande klädsel avslöjar en förhärskande önskan att bli uppmärksammas och eftersökt. De är en anvisning för mannen, som är på jakt efter villebråd, att varje uppmärksamhet är välkommen.

De som behärskas av sexuella begär missbrukar nästan utan undantag cigaretter, sprit eller narkotika. De förråder sig också genom sin intimitet med det motsatta eller det egna könet. Det förekommer en onödig beröring av händer, armar och axlar. Bland homosexuella är armbågsgreppet ett välkänt tecken.

Dessa människors inställning till samhället präglas vanligen av likgiltighet . . .

Blyga människor lever ofta i nederlag . . . Det finns en slapp-

het i deras karaktär, som inte är äkta vänlighet. Det är den slapphet i ansiktsuttryck och personlighet, som kommer av brist på övertygelse i fråga om rätt och orätt . . .

De som främst söker säkerhet behärskas av fruktan . . . Stoltsheten förbjuder dem att visa sin fruktan, och därför försöker de dölja den under en viss kyla och hårdhet . . . Denna kyla tar sig uttryck i en järnhård själviskhet . . . Han tror på allvar att om var och en hade mat, kläder, bostad, utbildning och arbete, så skulle det vara svaret till marxismen . . .⁹

Ingen diskussion

All mänsklig verksamhet bör enligt MRA baseras på de fyra absoluta moraliska normerna. På grundval av dessa normer och med ledning från Gud bör människan i varje särskild situation kunna nå fram till det absolut rätta. En av rörelsens grundteser är denna:

Inte vem som har rätt, utan vad som är rätt!

Ur satsen att det i varje situation finns någonting som är absolut rätt följer enligt MRA att det mesta av den diskussion som förekommer i vårt samhälle är meningslöst. Meningsutbyte betyder oenighet, och oenighet underlättar kommunisternas undermineringsarbete. Därför bör de flesta former av meningsutbyte bekämpas. Oenighet i sakfrågor ses av MRA som ett brott mot de fyra absoluta normerna. Här är några citat ur MRA-propagandan som belyser denna inställning:

Dyrbar kraft och tid, som vi är i trängande behov av för uppbyggandet och tryggandet av vår demokrati, går förlorad i fruktlösa diskussioner och inre konflikter . . . I en tid, som av oss kräver styrka och klarhet, är vi splittrade och på grund av splittringen svaga . . . Vi måste finna en grundval för enighet, som kan erkännas av alla. Förvisso är det, som förenar oss, viktigare än det, som skiljer oss¹⁰.

Splittring är vår tids signatur; splittring inom familjerna, på arbetsmarknaden, i samhället och mellan nationerna. De diktatursträvande krafterna underblåser och utnyttjar denna söndring inom den fria världen¹¹.

Själviskheten, demoraliseringen och tvedräkten . . . är de onda krafter som kommunismen begagnar för att ta makten . . .

moraliskt förfall . . . dekadens i konsten, laglös ungdom, klasskamp, raskamp¹².

Vi måste ha klart för oss att det nu gäller att sluta diskutera och istället komma fram till beslutet: Att idag börja leva annorlunda¹³.

När MRA bekämpar oenigheten, bekämpar rörelsen en av demokratins grundvalar. Det som kännetecknar ett demokratiskt samhälle är just att debatten och diskussionen spelar en grundläggande roll. Medborgarnas rätt att fritt framföra olika åsikter är ett villkor för hela den politiska demokratins funktion.

Påståendet "inte vem som har rätt, utan vad som är rätt" har också starkt kritiserats. Påståendet innebär ju att man måste sätta saken före människorna. Principen att sätta människan i centrum för all politisk verksamhet innebär att det verkligen är viktigt vem som har rätt.

"Inte vem som har rätt, utan vad som är rätt" kan också tolkas rent antidemokratiskt. Demokratien grundas på principen om majoritetsbeslut — alltså "vem som har rätt". Fascismen däremot hävdar ett system av expertvälde som av sina anhängare betecknas "vad som är rätt".

Inga kompromisser

Eftersom det alltid finns något "absolut rätt" i varje situation, får politikerna enligt MRA inte genom kompromisser göra avsteg från de absoluta normerna:

Egennytta och kompromissanda godtas och försvaras alltjämt såsom de principer demokratin fungerar genom. De visar sig vara de undervattensskär där demokratin förliser¹⁴.

När det gäller statsmän och män i ansvarig ställning får miljoner människor betala priset för deras kompromisser¹⁵.

Det bör påpekas att dessa citat troligen avser kompromisser som MRA finner moraliskt ovärdiga.

Men i själva verket är ju kompromisserna en förutsättning för att en demokrati skall kunna fungera. Genom kompromisserna når man lösningar som tar hänsyn till

alla grupperns intressen. Men detta kan MRA inte förstå, eftersom rörelsen överhuvudtaget inte accepterar att olika grupper kan ha olika, var för sig berättigade intressen. För MRA finns ju bara ett absolut rätt handlande i varje situation.

Ett gudsstyrt samhälle

En grundläggande tes i MRA-rörelsens program är att samhället måste styras av Gud. Vad innebär nu ett sådant "gudsstyre". Jo, det innebär att människorna skall lyssna efter ledning från Gud och grunda sitt handlande på denna ledning. Redan tidigt upptäckte man emellertid inom MRA-rörelsen att olika människor ofta fick rakt motsatt ledning från Gud. Det gällde därför att sortera ut riktiga och falska ledningar. Man försökte då på grundval av de fyra absoluta normerna granska de ledningar man fått. Man ansåg också att de äldre och mer erfarna inom rörelsen hade större möjlighet att få den rätta ledningen. Ja, man ansåg till och med att rörelsens grundare, Frank Buchman, alltid fick riktig ledning. När MRA-rörelsen anser att samhället bör styras av Gud blir detta alltså i praktiken synonymt med att samhället bör styras av MRA-ledningen. Detta förklarar också varför rörelsen i sitt propagandamaterial så ofta använder orden *Gud* och *MRA* som om de vore synonyma.

Att gudsstyre just innebär MRA-ledningens styre antyds av följande uttalande:

Människorna måste låta sig regeras av människor, som låter sig ledas av Gud¹⁶.

Om ett sådant gudsstyre genomfördes, skulle samhället i realiteten bli en diktatur antingen MRA vill beteckna den demokrati eller diktatur. Man måste vara medveten om att "demokrati" i MRA-terminologin har en helt annan innebörd än vi vanligen lägger i ordet. Med demokrati förefaller MRA inte mena politisk frihet, allmän och lika rösträtt,

utan snarare ett samhälle styrt på MRA-väg. Ordet demokrati har ju ofta givits olika tolkningar, t.ex. i det kommunistiska begreppet folkdemokrati. MRA förklarar:

Mänskliga problem är av moralisk art. De kan inte lösas med omoraliska medel. De skulle kunna finna sin lösning inom en gudsstyrd demokrati, och de skulle också kunna finna sin lösning inom en gudsstyrd diktatur¹⁷.

Frank Buchman talar ett typiskt maktspråk, när han år 1940 förklarar:

Tänk om i en maktens tidsålder moralisk upprustning skulle kunna bli övermakten — makten av en allsmäktig Gud, som arbetar genom människor — den makt, som skall återställa ordningen och bygga upp världen på nytt¹⁸.

Otvetydigt framgår att MRA föredrar att genomföra sin ideologi genom en diktatur av följande uttalande av Frank Buchman:

Jag tackar Gud för en man som Adolf Hitler som har byggt en försvarslinje mot kommunismens ateism. Min frisör i London sade mig att Hitler hade räddat hela Europa från kommunismen. Så tyckte han. Naturligtvis förlåter jag inte allt nazisterna gör. Antisemitismen? Dålig, naturligtvis. Jag förmodar att Hitler ser en Karl Marx i varje jude.

Men tänk vad det skulle innebära för världen om Hitler lät sig ledas av Gud. Eller Mussolini. Eller vilken diktator som helst. Genom en sådan man kunde Gud på en natt få kontrollen över en hel nation och lösa varje oroande problem.

MRA-rörelsen hävdar numera att Buchman aldrig skulle ha gjort detta uttalande. Det stod publicerat i en intervju i New York World Telegram den 26 augusti 1936.

När man skall avgöra om Buchman fällt yttrandet eller inte måste man först och främst ha klart för sig att MRA:s propaganda genomgående är fylld av lögnar och halvsaningar, något som givetvis minskar trovärdigheten i MRA:s påstående att citatet skulle vara falskt. Man måste också notera att uttalandet i och för sig inte kommer överraskande. Liknande åsikter tycks ha varit vanliga i MRA-rörelsen vid denna tid. Erik Nylén, som var med vid Visby-

Hitler or Any Fascist Leader Controlled by God Could Cure All Ills of World, Buchman Believes

By WILLIAM A. H. BIRNIE,
World-Telegram Staff Writer.

To Dr. Frank Nathan Daniel Buchman, vigorous, outspoken, 38-year-old leader of the revivalist Oxford Group, the Fascist dictatorships of Europe suggest infinite possibilities for remaking the world and putting it under "God control."

"I thank heaven for a man like Adolf Hitler, who built a front line of defense against the anti-Christ of Communism," he said today in his book-lined office in the annex to Calvary Church, Fourth Ave. and 21st St.

"My barber in London told me Hitler saved all Europe from Communism. That's how he felt. Of course, I don't condone everything

the Nazis do. Anti-Semitism? Bad, naturally. I suppose Hitler sees a Karl Marx in every Jew.

"But think what it would mean to the world if Hitler surrendered to the control of God. Or Mussolini. Or any dictator. Through such a man God could control a nation overnight and solve every last, bewildering problem."

Dr. Buchman, who is directing an Oxford house party tonight at the Lenox, Mass., estate of Mrs. Harriet Pullman Schermerhorn, returned from Europe aboard the Queen Mary, after attending Oxford meetings in England and the Olympic games in Berlin.

A small, portly man, who doesn't smoke or drink and listens quietly to "God's plans" for a half hour or

so every day, usually before breakfast, Dr. Buchman talked easily about world affairs while eight or nine Oxfordites—good-looking young fellows in tweeds—sat on the floor and listened.

"The world needs the dictatorship of the living spirit of God," he said and smiled, adjusting his rimless glasses and smoothing the graying hair on the back of his head. "I like to put it this way. God is a perpetual broadcasting station and all you need to do is tune in. What we need is a supernational network of live wires across the world to every last man, in every last place, in every last situation.

"The world won't listen to God, but God has a plan for every person, for every nation, ~~and~~ ~~community~~

is not enough. That is why the wars are pitted against each other and blood falls.

"Spain has taught us what godless Communism will bring. Who would have dreamed that nuns would be running naked in the streets? Human problems aren't economic. They're moral, and they can't be solved by immoral measures. They could be solved within a God-controlled democracy, or perhaps I should say a theocracy, and they could be solved through a God-controlled Fascist dictatorship."

He looked around the room at the eight or nine young men drinking in his words, and straightened the crimson rose in his button hole.

"Suppose we here were all God-

(Continued on Page Six.)

MRA hävdar att denna intervju är en förfälskning. Men allt tyder på att den är riktig. (New York World Telegram 26 augusti 1936).

mötet 1938 men numera lämnat rörelsen, berättar att liknande teorier framfördes också vid detta möte.¹⁹

Man måste också notera att Frank Buchman själv, såvitt jag kunnat utröna, *aldrig* dementerat uttalandet. Påståendet att uttalandet är falskt förekommer heller inte konsekvent i MRA-propagandan utan har tagit överhanden först under femtiotalet. Tidigare hävdade MRA:s förespråkare endast att det är fel att bara citera de inledande orden "Jag tackar Gud för en man som Adolf Hitler" utan att också citera fortsättningen av uttalandet, som man av någon (för mig oförståelig) anledning ansåg göra det hela oskyldigare. Den kände MRA-företrädaren Roger Hicks har gått på denna linje, medan en annan känd representant för rörelsen, Peter Howard, helt förnekat att Buchman skulle ha gjort uttalandet.

En svensk MRA-anhängare, Thure Oskarson, besökte Buchman i juli 1937. Han ställde då frågan om Buchman fällt dessa ord om Hitler. Buchman skall då ha svarat:

Ja, en tidningsman frågade mig: "Vad säger doktorn om sådana män som Stalin och Mussolini?" Härpå svarade jag: "Hur underbart skulle det inte vara om dessa män voro ledda av Gud. Om de voro det, skulle de på en natt kunna förändra sina länder"²⁰.

Observera att Buchman inte heller här förnekar att han uttalat de omdiskuterade orden, även om han lägger tonvikt på den del av uttalandet som han själv uppfattar som mera oskyldig.

Det är också känt att Frank Buchman varit hedersgäst vid nazistiska partidagar²¹.

Att rörelsen gärna vill genomföra sin ideologi genom "gudsstyrd" diktatur visas också av dess verksamhet. Den har både i Asien, Afrika och Sydamerika sökt stöd hos diktaturregimer och fascistiska rörelser. I Asien har MRA sin mest omfattande verksamhet på Formosa, i Afrika i Sydafrikanska Unionen, och i Sydamerika har man sökt stöd hos militära politiska pressure groups (se s. 61).

Frihet = tygellöshet

Ett genomgående drag i rörelsens propaganda är också kritik av demokratins grundläggande friheter, pressfriheten, yttrandefriheten. Man förklarar t.ex.:

Betyder inte friheten hos oss slapphet, ja tygellöshet? Är inte det kommunistiska hotet den bot vi måste betala för överbetoningen av den personliga friheten?²²

Speciellt klart framgår detta i rörelsens dramatiska produktion. År 1955 visade man i Sverige pjäsen *Den försvinnande ön*. (Pjäsen finns också som grammofonskiva.) Den tilldrar sig i en stat vars namn enligt pjäshäftet bör uttydas "Jag älskar mig", eller som "Frihetens land" eller åter som "Självsväldets land". Författaren tycks alltså mena att dessa tre begrepp är synonyma. Staten är en konstitutionell monarki. Demokratien förlöjligas genomgående i pjäsen. Den här versen visar pjäsens tendens:

En för dej
och en för mej
kallas ju demokrati.

Vi har rätt
och ni har fel
Det ger styrka för vår del.

Krossa den du ej kan svärta
En del kan du slå ned
En del kan du muta
Luften rensas på så sätt.

Rösta hit
och rösta dit
röstning gör dig fri och fet.

Demokratien skildras som ett samhälle fyllt av missförhållanden. Politiker, press, alla ljuger och bedrar i frihet. Denna vers handlar just om friheten:

Fri är frihet — kan ej köpas eller bytas . . .
vi har frihet att ljuga i pressen
leva rövare i vårt hem.
Här politiker kan synda på nåden
och ej bli pensionerade i förtid . . .

Pjäsen avslutas med att kungen gör sig av med sina korrumperade politiker, genomför MRA:s ideologi i landet och återinför det absoluta kungadömet. Därigenom räddar han enligt pjäsen staten från undergång.

År 1956 visade man i Sverige en annan pjäs, ”De verkliga nyheder” (på norska) som förlöjligar pressen och pressfriheten. En tidning får i pjäsen symbolisera den fria pressen, och tidningen styrs i pjäsen av chefredaktörens kommunistiske sekreterare. Demokratien skildras som helkorrumperad.

Man finner aldrig i rörelsens propaganda någon diskussion av hur det går om man inskränker den politiska friheten. Rörelsen förefaller inte ha klart för sig att just denna frihet är en förutsättning för demokratin.

Kritik av demokratin

MRA-rörelsen har alltså utpräglade antidemokratiska tendenser. Den vill bekämpa individens rätt till en egen personlighet. Den vill bekämpa de uttryck för meningsmotsättningar som är demokratins grundval. Den vill bekämpa de kompromisser som är en förutsättning för demokratins funktion. Den vill helst genomföra en gudsstyrd diktatur. Den förlöjligar demokratin och sätter likhetstecken mellan frihet och hållningslöshet.

En ännu starkare ovilja mot demokratin avslöjar sig när MRA förklarar

att politikern tar upp sådana frågor och stöder en sådan politik som av experterna beräknas kunna vinna de flesta rösterna oavsett vad som ligger i landets intresse. Det finns alltid undantag. Men vi vet att det är undantag, och i en demokrati är det majoriteten som bestämmer²³.

Man får intrycket att MRA här misstänkliggör två av demokratins grundvalar — att de folkvalda skall styra i överensstämmelse med de flesta medborgarnas önskemål och att avgöranden skall fattas genom majoritetsbeslut.

Ännu klarare framstår rörelsens inställning i uttalandet att demokratins

syften är alltför vaga och dess krav på individen alltför små. Individualism och själviskhet inte bara tillåtes utan uppmuntras²⁴.

MRA säger sig kritisera vissa avarter av demokratin. Men rörelsen riktar ingen nyanserad kritik utan ger en vrångbild av verkligheten. MRA vänder sig mot politisk frihet, mot majoritetsbeslut, mot politiker ansvariga inför folket. Och då vänder sig inte MRA mot demokratins avarter, då vänder sig MRA mot demokratin själv.

Kommunistiskräck och sexualitet

MRA:s politiska uppfattning präglas av en fanatisk kommunistiskräck. Rörelsen anser att risken är stor för ett kommunistiskt maktövertagande inom kort. Man hävdar att kommunisterna har nästlat sig in överallt i samhället. MRA-rörelsen är på denna punkt starkt besläktad med ny-McCarthyismen i USA. Samtidigt sammankopplar MRA kommunismen med MRA:s andra huvudmotståndare, de homosexuella.

Påståendet om kommunisternas infiltration överallt i samhället hittar man regelbundet i MRA-propagandan. Kammarherre James Dickson förklarar t.ex. i Caux:

Majoriteten av regeringsmedlemmarna i den fria världen har kommunister tätt inpå sig som sekreterare, rådgivare eller älskarinnor. Dessa människor utövar stort inflytande på de politiska ledarna och begagnar sig av dem inför kommunisternas övertagande av makten i världen . . .

En medlem av svenska regeringen sade en gång till mig att han och hans kolleger hade så mycket att göra att de inte hade tid att tänka. Detta sätter en orhörd makt i händerna på sekreterarna, rådgivarna och mätresserna. Skandinavien behöver rensas upp²⁵.

Eller man förklarar som biskop em. Bengt Jonzon, också i Caux:

Överallt

till varje land

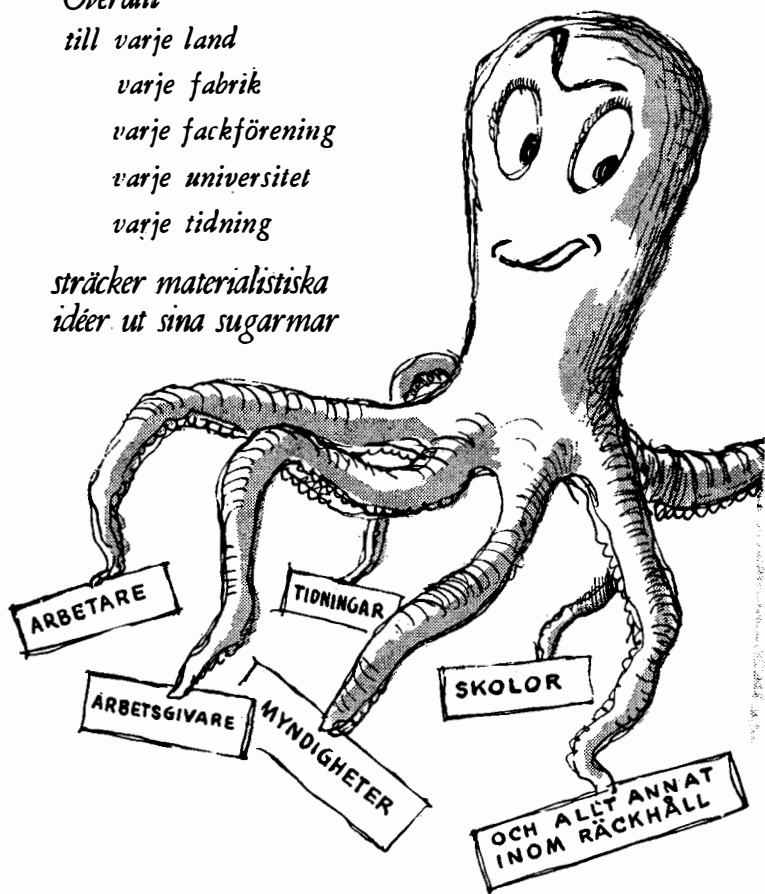
varje fabrik

varje fackförening

varje universitet

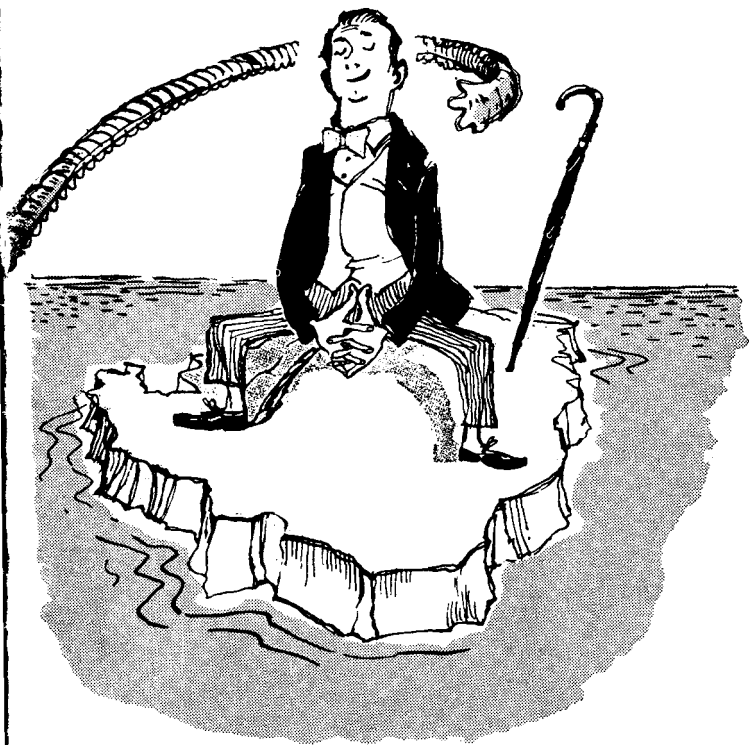
varje tidning

sträcker materialistiska
idéer ut sina sugarmar

Kommunism och materialism har infiltrerat överallt. (Ur MRA-skriften Vilken väg.)

SÅN'T HÄNDER INTE HÄR

Om vi i Skandinavien inte rensar upp i våra länder kommer de att bli ett dödligt hot mot hela världen . . . Folk glömmet att många studenter från Afrika och Asien som gästade Sverige återvänder som kommunister eller moraliskt anfrätta²⁶.

Eller som major Axel von Heijne, också i Caux:

Sverige utgör en dödlig fara för sina grannfolk, kommunismen har nästlat sig in överallt i Sverige, den är i televisionen, i radio, i pressen, i de stora hamnarna och i järnverken. Vårt familjeliv håller på att ödeläggas därför att kommunisterna spritt förvirring i könsfrågan²⁷.

Just tanken att kommunisterna försöker undergräva moralen är mycket populär i MRA-kretsar, man hävdar t.ex. att kommunisterna svarar för ett

planmässigt undergrävande av den fria världens anda och motståndsvilja genom att sönderbryta alla fasta moraliska värderingar . . . kommunisterna finner lätt villiga redskap, bl.a. bland dem som tjänar pengar på sensation, brott och omoral²⁸.

Eller som Karin Moberger om svenska kyrkan:

Bristen på absoluta moraliska normer i Sverige och inom svenska kyrkan bidrar till att bereda vägen för kommunistiskt maktövertagande i Skandinavien . . . Nedbrytandet av moralen förblindar människorna i mitt land. De förlorar varje känsla för vad som är rätt och orätt . . . Vår kyrka har misslyckats med att ge ett svar . . . En kyrka som är moraliskt förvirrad är också ideologiskt förvirrad. Det är djupt tragiskt att kyrkoledare från Sverige företar resor till Moskva och därigenom ovetande spelar kommunisterna i händerna . . . För hela världen och också för svenska kyrkan står valet i dag mellan moralisk upprustning och kommunismen²⁹.

Även i Engelska kyrkan har kommunism och homosexualitet "sipprat in" enligt MRA³⁰.

MRA-broschyren "Ideologisk strategi" ger en grundlig redogörelse för kommunisternas infiltrationsmetodik:

Kommunisterna utnyttjar varje människas laster och svagheter. Varenden människa som kommunisterna betecknar som "en nyckelperson", blir noggrant studerad för att se vad som är hans svaga punkt. En spionring byggs runt varenden en av dessa nyckelpersonligheter för att lista ut den svaghet de skall kunna använda sig av eller för att finna någon dold hemlighet

eller något från det förflutna som kan användas för utpressning . . .

Kommunisterna använder sig också på ett högst märkligt sätt av vackra kvinnors inflytande. Det är en verklig kamp för att vinna vackra kvinnor för kommunismen. Varför? Därför att dessa vackra kvinnor senare kommer att användas för att vinna män inom försvaret, politiker, universitetsmän, alla slags människor, som kommer under deras inflytande³¹.

Bamber Gascoigne säger sig ha fått höra följande vid sin första kontakt med MRA:

Kommunisterna har förstått att de kan vinna världen genom att exploatera västerns omoral. Därför har man i Moskva en lista över alla inflytelserika västpolitiker, affärsmän, industrimän och journalister. För var och en av dem har man antecknat deras speciella laster. Denna lista är så detaljerad att den till och med talar om vilken speciell sorts whisky som han tycker bäst om. De har också en speciell skola för att träna kvinnor att infiltrera i västern som toppmännens älskarinnor. Män tränas också i dessa college — homosexuella i västern är särskilt lätta byten³².

En av de personer som berättade ovanstående var enligt uppgift engelsk parlamentsledamot.

En annan MRA-skrift berättar:

Lägg märke till hur utländska agenter genom homosexuella klickar nästlat sig in i departement och ämbetsverk i många länder . . .

Tänk på de utomäktenskapliga förbindelserna, som anses som något ganska självklart bland politiker, industrimän och arbetsledare. Människor som i dessa avseenden inte kan säga nej till sig själva, kan knappast räkna med att de breda lagren skall säga ja till deras fromma vädjanden om ökad produktion, enighet och offer. En mans personliga moral har allt att göra med det sätt han sköter sina offentliga uppdrag på³³.

Vad är orsaken till att MRA-rörelsen på detta sätt sammankopplar kommunism och sexualitet? Enligt en hypotes får man söka orsaken i rörelsens egen inre organisation. De sexuella problemen har genomgående spelat en betydelsefull roll i rörelsen, och hela rörelsens ideologi är uppbyggd kring kampen för kravet på absolut renhet. När en rörelse

med detta förflutna och denna uppbyggnad småningom övergår till att bli en politisk rörelse, är det naturligt att man försöker ge ett sken av förnuft åt argumentationen genom att hävda att "orenheten" (enligt MRA alla former av erotik) är ett kommunistiskt vapen för att undergräva samhället.

Varför uppehåller sig MRA-rörelsen så mycket vid homosexualiteten? En hypotes är att man även här får söka svaret inom rörelsen. Börje Lennmark³⁴ och Sven Stolpe³⁵ — den senare var på trettioalet en av rörelsens mest aktiva företrädare i Sverige — har båda hävdad att orsaken är att rörelsen haft interna problem med homosexualitet. Genom den stränga sexualmoralen och den stränga kontrollen (se s. 21 ff) har normal sexuell aktivitet i stor utsträckning förhindrats, vilket som bekant lätt resulterar i onormala sexuella beteenden.

Kommunistisk infiltration

Påståendena om kommunistisk infiltration hänför sig emellertid inte enbart till det sexuella området. Man finner också inslag av kommunistiskräck av den typ som är vanlig hos reaktionära grupper. Man förklarar:

Kommunisterna har börjat ett angrepp mot den vite mannen bland alla de färgade folken och icke-vita världen. Allt det goda de vita har gjort är glömt³⁶.

Eller

I Kanada och USA sköljer kommunismens flodvåg varje dag över landet³⁷.

Eller om president Frondizi i Argentina:

Det kommunistiska partiet var med om att bana vägen till makten för Frondizi. Medvetet eller omedvetet blev Frondizi kommunismens redskap i Argentina³⁸.

Ja, till och med de omskrivna nynazistiska tendenserna i Västtyskland är i själva verket kommunistinspirerade:

Dessa hakkorskludderier och skändningar av synagogor är inspirerade från kommunistiskt håll . . . De är djävulska knep för att förvirra oss och rikta vår uppmärksamhet mot uppblåst nazism i stället för mot kommunism³⁸.

MRA-rörelsen har i Cambridge spritt en amerikansk ny-McCarthyistisk bok med titeln *The Pentagon Case*. Boken är inte utgiven under MRA:s namn. Här förklaras bl.a. att kommunisterna har ett hemligt rött nätverk inuti själva Pentagon, att den s.k. progressiva undervisningen (den amerikanska motsvarigheten till enhetsskolan i Sverige) avsiktligt införts för att förhindra att amerikanerna får ordentlig utbildning och för att ta bort deras respekt för auktoriteterna och därigenom hjälpa världskommunismen. Boken berättar vidare att kommunisterna sprider pornografiska böcker i "anti-moraloperationer"³⁹.

Den skotske parlamentsledamoten och MRA-företrädaren Patrick Wolridge-Gordon skrev i *Aberdeen Press and Journal* en artikelserie där han bl.a. avslöjade att kommunisternas ideologiska krig utgår från ett enda jättelikt utbildningsinstitut i Tjeckoslovakiet med 36.500 examinerade varje år, huvudsakligen från Asien och Afrika. Han talade vidare om att oroligheterna i Little Rock var orsakade av över hundra vita och svarta kommunistagenter. Det hade guvernör Faubus, själv omvänd till MRA:s ideologi, personligen berättat för honom.

Reaktionära politiska tendenser

MRA-rörelsen hävdar själv numera att den varken är politisk eller religiös — MRA uppger sig enbart vara en moralisk rörelse⁴⁰. Detta motsägs dock av hela dess verksamhet. Intressant är att notera att rörelsen protesterade mot FFI:s rapport om MRA med motiveringen att FFI borde vara neutralt i politiska och religiösa frågor. Hur kan en rapport om MRA vara ett avsteg från politisk och religiös neutralitet, om MRA inte är någon politisk eller religiös rörelse⁴¹?

MRA-propagandan är fylld av politiska uttalanden av olika slag. En av grundteserna är att allt kulturellt utbyte, allt handelsutbyte och alla turistresor mellan öst och väst måste stoppas. Dessa innebär bara att kommunisternas maktövertagande underlättas i den "fria världen". Man förklarar t.ex. apropå Chrustjevs tillämnade Sverigebesök för ett par år sedan:

Att inbjuda Chrustjev till vårt land är detsamma som att i ett militärt krig öppna fronten för fienden. Det är orätt, det är oklokt, det är dumt . . . Detta är en omedelbar följd av den ideologiska blindheten . . . och bristen på verkligt statsmannaskap i vårt land . . . Resultatet kan bli att en stor del av allmänheten medvetet eller omedvetet dras till kommunismen⁴².

Man finner också andra reaktionära tendenser i propagandan, t.ex. i kritiken av välfärdssamhället:

Den materialistiska välfärdsstaten vill döda vår själ. För mig måste det bli döden om valet står mellan att få själen eller kroppen dödad⁴³.

Socialistisk planhushållning behandlas av MRA på följande sätt:

Om hälften av den energi, som användes på att försöka få planer att fungera, i stället användes för att omskapa människor, så skulle de flesta av våra planer inte vara nödvändiga, och de nödvändiga skulle fungera⁴⁴.

Och kraven på sociala välfärdsanordningar avfärdas på följande sätt:

De som ropar på social rättvisa, tror att lösningen ligger i att ta från de rika och ge till de fattiga. Var och en vet att detta inte kommer att lösa något av de stora, verkliga mänskliga problemen. Det lägger bara bränsle på kommunisternas brasa⁴⁵.

Förstatligande av industrier avfärdas så här:

Ännu har man ej bevittnat att rationalisering eller socialisering har skapat en bättre demokrati⁴⁶.

Förklaringen till denna inställning ligger i att:

Orsaken till världens tillstånd är inte ekonomisk. Orsaken är moralisk . . . Alla andra idéer om ekonomiska justeringar är för små för att röra vid roten till det onda⁴⁷.

Hur tillämpas dessa teorier på samhällsekonomiska problem. Jo, en lång artikel i MRA-information utreder hur man skall lösa inflationsproblemet med moraliska metoder och utmynnar i följande huvudtes:

I grund och botten är problemet av moralisk art. Inflation är ett symptom på det sätt vi lever. Vi vill alla ha mer utan att ställa detta i relation till vad vi ger⁴⁸.

Den vanliga amerikanska konservatismen återfinner vi i MRA-propagandan, t.ex. här:

Förra veckan antog metodistkyrkans konferens i Detroit en resolution som inte kunde ha skrivits bättre av Chrustjev själv. Programmet kräver total avrustning i hela världen, röda Kinas inträde i FN, slopande av allmän värnplikt, civilförsvarets nedskärande och Berlins status som en fri stad under FN:s överinseende⁴⁹.

Eller i följande angrepp på Dag Hammarskjöld:

Ju mer Förenta Nationernas misslyckande blir uppenbart, desto klarare framstår MRA:s överlägsenhet och desto mer växer dess effektivitet . . . Hammarskjölds död kom vid en tid när Förenta Nationerna genom hans handlingar slets sönder av oenighet. Trots att Förenta Nationernas enda mål är att verka för fred, släppte de lös ett krig⁵⁰.

MRA-rörelsen intar dock i allmänhet en positiv inställning till krigsmakten. Den förklarar t.ex. att

Vi får inte låta de krigiska dygderna dödas hos oss av vinningslystnad och bekvämlighet⁵¹.

I atomvapenfrågan förklarar rörelsen att Sovjet söker verka för avskaffandet av kärnvapen och få folk att tro på möjligheten av en fredlig samexistens, vilket kommer att betyda döden⁵².

Rörelsen har också intagit en positiv hållning till de konservativa europeiska statsmännen Adenauer och De Gaulle. Man förklarar t.ex. att vi står i "stor tacksamhets-

skuld" till förbundskansler Adenauer, "som varit en ideologisk klippa på vilken Europas säkerhet vilat"⁵³.

Om reaktionärt politiska tendenser i MRA, se också avsnittet *MRA och arbetarrörelsen* s. 73.

Socialistiska tendenser

Samtidigt med denna allmänt reaktionära politiska hållning har rörelsen förvånande nog vissa drag gemensamma med socialism och kommunism. Det märks framförallt i en tendens att vilja föredra ett samhälle där varje människa i första hand tänker på samhällets bästa, inte på sitt eget bästa. Man förklarar t.ex. att man vill skapa

En ny världsordning, där vilja att tjäna landet ersätter själviska motiv⁵⁴.

Eller man uttrycker följande önskemål

Är det möjligt för vanligt folk att alltid i första hand tänka på andra — att leva för att andra skall utvecklas? Att innerst inne tänka mer på människors bästa än på ekonomisk vinning⁵⁵.

Inre organisation

Sympatisörer

MRA-rörelsen vill själv inte bli kallad organisation. Vi har inga medlemmar, säger rörelsens företrädare. MRA är enligt dem bara en ideologi, och rörelsen kan möjligen kallas för en organism (se bruksanvisningen s. 7).

Någon medlemskår i egentlig bemärkelse finns alltså inte. I stället säger rörelsens företrädare att alla människor antingen är mer eller mindre sympatisörer till MRA:s ideologi eller också rörelsens motståndare. Den som inte är med oss är emot oss, anser man.

Vilka människor blir då aktiva i MRA-rörelsen? Amerikanen Walter H. Clark har gjort en undersökning rörande oxfordgrupprörelsen i USA. Undersökningen avser 54 aktiva i MRA-rörelsen på trettio- och fyrtiotalet i USA. Den undersökningen visade att de aktiva kom från familjer vilkas inkomster fördelade sig på följande sätt:

Under 10.000 kr	8 %
10.000—25.000 kr	40 %
25.000—50.000 kr	24 %
över 50.000 kr	28 %

Medelinkomsten översteg 25.000 kr.

Tysta stunder

Rörelsen har en löslig organisatorisk uppbyggnad. Trots detta är de disciplinära kraven på de aktiva sympatisörerna så hårda att få organisationer torde överträffa MRA på denna punkt.

Grundenheten i MRA:s organisation är laget. Laget brukar bestå av 7—8 personer. Om det finns tillräckligt många aktiva sympatisörer på en ort delar man upp sympatisörerna i skilda lag för män och kvinnor.

Lagen samlas regelbundet till s.k. *tysta stunder*. Vid dessa sitter sympatisörerna med en speciell anteckningsbok i handen och lyssnar till Guds röst. De antecknar den *ledning* (eng. *guidance*) som de får från Gud. Denna ledning talar om för dem hur de skall tänka och handla i olika livssituationer.

Ofta visar det sig att olika lag-medlemmar fått sina emellan olika ledning. Därför utvecklade sig tidigt en fortsättning av lagets möten kallad *delning* (eng. *sharing*). Vid delningen redogör lagmedlemmarna inför varandra för den ledning de har fått. De berättar också vad de gjort sedan förra gången laget möttes.

Denna delning har vissa likheter med den kristna bikten, men den sker i en större församling, i ett helt lag. Delning kan också ske i ännu större grupper (se s. 72). Efter delningen följer i laget en granskning av det som sagts. Lagmedlemmarna jämför de olika ledningar man har fått och försöker avgöra vilka ledningar som är "äkta". Bl.a. försöker man granska ledningarna med utgångspunkt från de fyra absoluta normerna. Dessa granskningar får ofta formen av regelrätta diskussioner. Man tar också upp de olika redogörelser som medlemmarna lämnat för sitt handlingsätt och sina upplevelser. Laget avgör om medlemmarna handlat i enlighet med de fyra absoluta normerna.

Samhörigheten inom laget är mycket stor. Medlemmarnas förhållande präglas ofta av stor intimitet, och inom laget anförtror man varandra även detaljer som andra människor aldrig skulle avslöja i ett sådant sammanhang.

Särskilt stark kritik har riktats mot MRA-rörelsen just på denna punkt. Man har funnit det olustigt att lagen diskuterat och granskat medlemmarnas handlande och satt upp regler för dem även i så privata angelägenheter som t.ex. det sexuella samlivet mellan äkta makar. Att lagen bestämmer över medlemmarna till den grad att de till och med ibland utövar censur över de brev medlemmarna skriver har också ofta väckt olust. Man bör dock ha klart för sig att

lagen i rörelsens periferi inte utövar samma ingående kontroll över medlemmarna som bland de mera aktiva sympatisörerna.

En av rörelsens sympatisörer skriver om förhållandena i lagen:

Grupperna har ingen formell medlemsorganisation och inga fixerade inträdesbestämmelser. Men deras kamratskap är i intimitet, i uppriktighet, i orubblig lojalitet, i ömsesidig förståelse och kärlek överlägsen det som råder i alla andra grupper jag känner till — frälsningsarmén, en sällskapsklubb, en hemlig kult, en klosterorden med de mest vittgående krav på sina medlemmar⁵⁶.

Att rörelsens inre organisation har totalitär prägel framgår också av dess egna skrifter, som förklarar att MRA:s ideologi "kräver total förpliktelse"⁵⁷.

Rörelsen kräver att den som bestämmer sig för MRA måste skriva ett kontrakt

lika bindande som ett giftermål eller undertecknande av en check⁵⁸.

I detta kontrakt kräver man att sympatisörerna skall leva efter de absoluta normerna, delta i de tysta stunderna och

underordna varje förhållande, ägodel och plan under en Högre viljas auktoritet . . . det blir verkligt för en, då man låter sina medrevolutionärer veta alla fakta om dessa saker och både söker och tar hänsyn till deras ledning.

. . . oåterkalleligen förpliktiga sig själv till en världsstyrka för en världsrevolution . . . (Ett sådant beslut) ställer en människa under en ny auktoritet. Allting blir underordnat ett enda stort syfte. Hon vinner en ny vänskap och ett nytt kamratskap och hon kommer att tillhöra en världsfamilj⁵⁸.

Resande grupper

Kontakten mellan MRA-grupperna i olika delar av världen upprätthålls delvis genom resande grupper. Dessa grupper har resorna som sin huvuduppgift och stimulerar också på olika håll värvandet av nya medlemmar. I samband

med att skådespelet *Draken* visades i Stockholm på hösten 1961 medföljde en grupp på tvåhundra personer från hela världen. Sverige har ungefär en gång om året under hela femtiotalet besökts av sådana resande grupper.

Rörelsens organisatoriska centrum i Sverige är som nämnts en villa på Djurgården i Stockholm med namnet Alnäs. I Sverige har rörelsen 20—30 heltidsarbetare. I Sverige utges också en tidning, *MRA-information*, som utkommer var tredje vecka. Tidningens material utgörs huvudsakligen av internationellt nyhetsstoff om MRA-rörelsens verksamhet. Detta internationella nyhetsstoff distribueras centralt till liknande tidningar över hela världen.

Rörelsen utger också en bildtidning vars svenska upplaga har namnet *MRA-journal*. Bildtidningen är mycket flott utförd med fyrfärgstryck på varannan sida; alla de olika språkgruppernas upplagor trycks gemensamt i Schweiz. Tidningen utkommer fyra gånger om året.

Stiftelsen Moralisk Upprustning i Stockholm förvaltar de pengar, som inflyter på rörelsens kontrollpostgirokonto 90 06 64. Stiftelsens ledning bestämmer själv om förändringar i sin sammansättning på samma sätt som dess brittiska motsvarighet (se nedan) gör.

Det är svårt att uppskatta antalet sympatisörer i Sverige, men de torde uppgå till några tusental.

Världsorganisation

MRA har en likartad lokal organisation i alla länder där MRA-grupper verkar. Den centrala samordningen av verksamheten sker från rörelsens tre internationella huvudcentra, i Caux, Schweiz, med nio hotell som sammanlagt kan ta emot upp till 1.200 besökare, på ön Macinac i USA där också 1.200 personer kan tas emot och där man har en modern film- och televisionstudio, och vid Berkeley Square i London där Frank Buchmans personliga residens numera utvidgats till fem byggnader helt uppfyllda av MRA-rö-

relsen. Troligen sker den centrala ledningen av MRA:s verksamhet från högkvarteret i London.

Högkvarteret i London leds av en styrelse som 1961 hade sjuutton ledamöter. Denna styrelse har mycket stor, ja nästan diktatorisk makt i rörelsen. Någon demokratisk organisation förekommer inte i MRA, utan styrelsen utformar själv bestämmelserna om vilka som får bli medlemmar i styrelsen, avgör frågor om inträdesavgifter etc. Den inväljer och utesluter själv sina ledamöter och har också "rätt att indela medlemmarna i skilda klasser med skilda rättigheter och skyldigheter inom rörelsen". Denna styrelse har makten över rörelsens ekonomi och torde därmed ha så gott som diktatorisk makt. Till denna makt torde också bidra den i rörelsen vanliga föreställningen att högre potentater i rörelsen får pålitligare "ledning" vid de tysta stunderna⁵⁹.

Rörelsens största skräck är att kommunister skall kunna nästla sig in. Alla nya personer som kommer till MRA:s centrum kontrolleras därför noggrant och får genomgå speciella provperioder innan de kan få fast engagemang.

På flera håll i världen har rörelsen också speciella skolor som utbildar MRA-funktionärerna redan när de är mycket unga. I Caux hette denna skola 1950 *College of the good road*, och Geoffrey Williamson berättar i sin bok *Inside Buchmanism* att på skolans kursplaner bl.a. stod:

Historien ur ideologisk synvinkel

Materialismens svar

Psykologi (hur man ändrar den mänskliga naturen)

Nationalekonomi (den nya ekonomin med "att ge" istället för "att få")

Industriell organisation

Ett språk utöver modersmålet

Muntlig och skriftlig framställning

Dramatik och musik som agitationsvapen.

Skolan hade enligt uppgift 300 samtidiga studerande och var bara en av flera liknande skolor.

Ganska förvånande för en rörelse av MRA:s karaktär är att så utpräglade klassgränser tydligen finns inom rörelsen. Geoffrey Williamson berättar från sitt besök i Caux att där fanns två matsalar, en större och en mindre, den senare med betydligt finare och mera påkostad mat. I den mindre matsalen fick bara de mest inflytelserika i rörelsen äta⁶⁰.

Han berättar att han då undrade vad orsaken kan vara till denna uppdelning. Han fick följande svar:

En del människor behöver väl en annan sorts mat därför att de nått ett högre stadium av andlig utveckling⁶¹.

Vad kostar det?

Det är svårt att göra exakta uppskattningar rörande MRA-rörelsens ekonomi, eftersom rörelsen själv är mycket sparsam med uppgifter om vad det hela kostar och varifrån pengarna kommer. De uppgifter som ges här är sammanställningar av detaljmateriel som sipprat ut i olika sammanhang.

MRA-funktionärer, inom rörelsen kallade "heltidsarbetare", är inte direkt avlönade av rörelsen. Rörelsen betalar endast ibland vissa resekostnader och traktamenten. I stället lever dessa funktionärer antingen på egna förmögenheter eller på bidrag direkt från välvilliga donatorer. En stor del av rörelsens mera kostsamma aktioner betalas också separat genom insamlingar för det speciella ändamålet. Detta gäller t.ex. de många annonserna i dagspressen, många massdistributioner av broschyrer, bekostande av resor till Caux för inflytelserika potentiella supporters. Man måste ha detta klart för sig så att man inte tror att MRA-stiftelsernas omsättning är rörelsens hela omsättning. I själva verket torde stiftelserna endast handha en mindre del av rörelsens hela ekonomi, omfattande endast den centrala administrationen.

Rörelsens egendom består bl.a. av en hel del fastigheter. Villan Alnäs är taxerad till 275.000 kronor, verkliga vär-

det torde vara högre. Rörelsens centra i andra länder har liknande tillgångar. De nio hotellen i Caux har ett inköpsvärde av 1,2 miljoner kronor⁶². Värdet torde idag vara betydligt högre, särskilt som rörelsen själv uppger att den fick köpa hotellen till betydande underpris. I London äger rörelsen fem hus vid Berkeley Square, vilkas värde uppskattas till en halv miljon kronor⁶³. I det stora nybyggda hotellkomplexet på ön Macinac i USA uppskattas bara den toppmoderna film- och TV-studion till ett värde av 25 miljoner kronor⁶⁴. I London äger rörelsen en teater, Westminster Theatre, värd 2 miljoner kronor. I New York har rörelsen också fastigheter.

Löpande kostnader

Stiftelsen för Moralisk upprustning i Sverige har en omsättning som varierar mellan 200.000 och 500.000 kronor per år. Stiftelsens kostnader fördelade sig enligt 1960 års ekonomiska redogörelse på följande sätt:

Villan Alnäs	19 %
Resor	26 %
Hyror	1 %
Skatter	1 %
MRA-information	6 %
Övriga kostnader	47 %

I detta ingår inte arvode till rörelsens heltidsarbetare. Om man inkluderar de summor som dessa själva skjuter till för att kunna ägna sig åt MRA-arbetet, torde detta arvode kunna uppskattas till minst 500.000 kronor per år i Sverige. Inte heller ingår kostnaderna för en mängd specialprojekt i stiftelsens omkostnader. Visningen av skådespelet *Draken* i Stockholm hösten 1961 kostade t.ex. enligt uppgift från en ledande person i MRA-rörelsen⁶⁵ 40.000 kronor per dag. Omedelbart efter gästspelet betalade rörelsen kontant en summa på 400.000 kronor för

omkostnader i samband med besöket. Lågt räknat kan kostnaderna för Drakengruppens besök uppskattas till 500.000 kronor. Därtill kommer distributionen av MRA-broschyrer, bl.a. i olika omgångar till nästan alla hushåll i hela Stockholm. Denna distribution måste ha kostat minst 200.000 kronor under 1961. Annonserna i stora svenska tidningar måste ha kostat minst 50.000 kronor. Sammanlagt bör således rörelsens kostnader i Sverige ha uppgått till minst en och en halv miljon kronor. En trolig siffra är två miljoner kronor. Här är inte inräknad visningen av filmen *Livets höjdpunkt* i Stockholm, inte heller kostnaderna för alla de hembesök och all den personliga uppvaktning som gjorts. Bara i Stockholm besöktes enligt uppgift 15.000 hem under kampanjen hösten 1961⁶⁶.

Sammanlagt har rörelsen tretusen heltidsarbetare världen runt⁶⁷. Bara kostnader för dessa torde vara minst 25 miljoner kronor. MRA:s funktionärer lever alltid gott, bor på bästa hotell och har ofta egna bilar⁶⁸.

Driften av rörelsens kontor världen över torde kosta minst 20 miljoner kronor. För ett par år sedan distribuerade rörelsen en broschyr som hette *Ideologi & Samexistens* i en upplaga av 87 miljoner exemplar på femton språk. Denna distribution uppges ha kostat 15 miljoner kronor⁶⁹. Under den stora kampanjen våren 1961 publicerades under en månad 130 helsidesannonser i USA och 72 helsidesannonser i Storbritannien. För annonser kan årliga kostnaden uppskattas till 5 miljoner kronor. Rörelsen spelar regelbundet in filmer. *Livets höjdpunkt* kostade en och en halv miljon kronor⁷⁰. Till den summan kommer en mängd personliga arvoden i samband med filmens inspelning.

College of the new Road kostade 1950 niotusen kronor per student och år plus lärararvoden, eller ca 3 miljoner kronor plus lärararvoden. Rörelsen torde ha flera sådana utbildningsinstitut⁷¹.

Driften av rörelsens centrum i Caux kostade 1949 över 5

miljoner kronor⁷². Idag torde kostnaden vara betydligt högre.

Rörelsens resande grupper drar stora kostnader. Den grupp som uppförde skådespelet *Draken* torde ha kostat minst 10 miljoner kronor per år plus personarvoden.

Sammanlagt måste rörelsens kostnader uppgå till minst 100 miljoner kronor per år. Här är inte alla kostnader för den vidsträckta personliga agitationsverksamheten inräknade. Att rörelsen verkligen har stora ekonomiska tillgångar visas t.ex. av att många kända svenskar inbjudits till besök vid rörelsens amerikanska och europeiska centra⁷³ med gratis flygresor.

Varifrån kommer pengarna?

MRA-rörelsen är själv ofta förtegen med uppgifter om varifrån dessa väldiga summor kommer. Rörelsens kritiker har därför ofta letts att tro att rörelsen finansieras av amerikanskt kapital. Det är ju känt att amerikanskt storkapital finansierar en mängd organisationer som vill eller påstår sig vilja bekämpa kommunismen.

Det är t.ex. känt att många amerikanska företag ger ett fast årligt anslag på några procent av sin vinst till rörelser som Radio Free Europe, John Birch Society, Christian Anti-Communism Crusade, Courtneys Conservative Society osv. (det finns ungefär tvåtusen liknande rörelser i USA!). Eftersom MRA-rörelsen har utpräglade politiska likheter med dessa rörelser (se s. 86) är det naturligt att anta att MRA finansieras på samma sätt⁷⁴.

Vissa kritiker har även hävdats att rörelsen skulle ha statligt amerikanskt stöd. De starkt kritiserade och för reaktionära tendenser anklagade amerikanska underrättelse- och polisorganen CIA och FBI får nämligen stora klumpanslag för kommunistbekämpning, och användningen av dessa anslag hålls hemlig. Något belägg för dessa påståenden finns dock inte, utom i ett fall (se s. 79).

Först kan noteras att rörelsen i varje fall fram till 1954 hävdade att man aldrig bad någon ge bidrag till rörelsens verksamhet:

Inga vädjanden görs om bidrag⁷⁵.

Pengarna kommer av sig själv, sade man. Eller som en av rörelsens anhängare formulerade det:

Det är ett slående faktum att i en bankernas och kommersialiseringens tidsålder kan en världsomfattande gemenskap arbeta utan donationer eller ekonomiskt understöd av något slag. En del människor som inte kan eller vill tro på en övernaturlig förklaring, har antytt att det finns rika män bakom grupperna. Dessa mytiska miljonärer har ännu inte dykt upp, och deras feta checker har tydligen försvunnit på posten⁷⁶.

Påståendet att rörelsen inte tigger pengar torde dock redan då ha varit felaktigt. Geoffrey Williamson hävdar att tiggeriet var organiserat i stor skala inom rörelsen och att han vid flera tillfällen under sitt besök i Caux hörde vädjanden om penningbidrag till rörelsen. Han hörde personer stiga upp inför församlingen och tala om att "vi behöver tre miljoner . . ." ⁷⁷.

När man studerar MRA-rörelsens ekonomiska situation måste man hela tiden ha klart för sig det system efter vilket rörelsens ekonomi är organiserad. Endast en mindre del av kostnaderna går genom rörelsens centrala kassa. I stället ordnar man speciella insamlingar varje gång pengar behövs. Vill man t.ex. sätta in en annons i Svenska Dagbladet så ordnar man en speciell insamling för att få ihop pengar till denna annons. Anhängarna själva påstår ju att rörelsens heltidsarbetare inte är avlönade. Detta är en orimlighet. Snarare är det så att heltidsarbetarna delvis får sin lön från speciella donatorer, som i stället för att skänka bidrag till rörelsens centrala kassa avlönar en av dess heltidsarbetare. Genom den teknik som används vid värvning av nya anhängare (se s. 70 ff) får den som värvat en ny anhängare stor psykologisk makt över honom. En heltidsarbetare som värvat en rik ny medlem har alltså stora möj-

ligheter att förmå denne att personligen betala stora summor.

Rörelsen utövar ingen som helst kontroll över de summor som dess heltidsarbetare får på det sättet. Ibland håller donatorerna dem till och med med bilar. Dessa bidrag blir därför ofta mycket stora. När man studerar den statistik över de enskilda bidragens storlek som jag ger nedan, bör man ha klart för sig att de enskilda bidrag som går utanför denna statistik ofta torde vara de till beloppen största.

Så här svarar rörelsen själv på frågan om varifrån pengarna kommer:

Pengarna kommer från hela Schweiz. De kommer från människor i Schweiz. Många av dem har tyckt att detta var deras bästa möjlighet att visa sin tacksamhet för att ha sluppit krigets skräckhändelser.

De ger sina besparingar, allt vad de har på banken, familjejuvelerna. Pengarna kommer in eftersom Mountain House (MRA:s största hotell i Caux) är en investering i framtiden.

En flicka gav sin brudutstyrelse, en affärsman sålde sitt hus och gav inkomsterna, andra sålde livförsäkringar. De investerar sina arv eftersom de vet att MRA, som ger svaret på samhällliga och internationella problem, erbjuder den största säkerheten för dem och deras barn⁷⁸.

Så här berättar företrädare för svenska MRA-rörelsen om sin finansiering i en intervju i Expressen 8.11.61:

Det finns inga medlemslistor och inga fasta medlemsavgifter. Men pengarna strömmar in i alla fall för "denna ideologi får sin kraft av att människor förpliktar sig med allt vad de är och har att under Gud omskapa världen".

Förpliktar sig med allt vad de har. — I dag har en kvinna i Stockholm sålt sin sista tillgång, sin livförsäkring för att finansiera ett av våra ändamål, berättar en glad MRA:are. I går satsade två 15-åringar vad de sparat till moped och kamera. Pengarna fick vi istället. För en tid sedan gav en kvinna allt vad hon hade, 300.000 kronor . . .

Förpliktelsen att bidra till MRA innebär att rörelsen kräver stora ekonomiska uppoffringar av sina sympatisörer. I

det livskontrakt som omnämndes på s. 43 kräver man att MRA-anhängaren underordnar varje

förhållande, ägodel och plan en Högre viljas auktoritet. Detta betyder att ge upp rätten att ha sista ordet... i fråga om pengar, tid och intressen.

På MRA:s svenska insamlingskonto, 90 06 64, inflöt 1960 en summa av 215.056 kronor. 1961 inflöt 212.943 kronor. Trots den stora kampanjen fick man alltså in mindre pengar än 1960. Rörelsen torde dock ordna insamlingar vid sidan av kontrollgirokontot. Kontot täcker bara en mindre del av rörelsens sammanlagda omkostnader i Sverige.

Numera väddar MRA-rörelsen direkt även till industrierna om bidrag till verksamheten. Man sänder ut broschyrer och annonserar med det direkta temat "en investering i MRA är en investering mot kommunismen". Så här säger t.ex. en amerikansk industriman i rörelsens propagandamaterial:

När jag kastar en blick på världen just nu, konstaterar jag ett trängande behov av MRA:s produktion: Förändring. Ingen organisation i världen ger större avkastning av en dollar, en franc, ett pund eller en rupie än MRA. Om jag på Wall Street funnit ett uppslag som detta, skulle jag investera allt i det. Och det är vad min fru och jag planerar att göra med MRA — allt vi kan ge utöver minst möjliga levnadskostnader⁷⁹.

Och så här förklarar MRA-ledaren Roger Hicks:

Industrin börjar inse att om den inte stödjer MRA kommer det inte att finnas någonting kvar för den att stödja⁸⁰.

Även kända svenska industriföretag påstås förr ha bidragit till MRA-rörelsen, bl.a. genom att skänka pappersmassa till rörelsens propaganda⁸¹. Amerikanska fabrikanter skall också ha skänkt tonvis med papper till rörelsen.

Richard Harris uppger att rörelsen bl.a. i USA skall ha förmått en mängd kända affärsmän att teckna sjuårskontrakt med rörelsen om bidrag. Genom sådana kontrakt får rörelsen en viss stadga i ekonomin genom att den kan be-

räkna hur mycket som kommer att flyta in kommande år och därigenom planera verksamheten på längre sikt⁸².

Man undrar nu hur de vanliga gåvorna till rörelsen fördelar sig på olika inkomstskikt. Från insamlingen för köp av Westminsterteatern i London har siffror meddelats om hur inkomsterna fördelar sig efter de enskilda bidragens storlek:⁸³

Bidragens storlek	Andel av totala insaml.-belopp
Under 1.500 kronor	11 %
mellan 1.500 och 15.000 kronor	22 %
mellan 15.000 och 150.000 kronor	40 %
över 150.000 kronor	27 %

(siffrorna är endast approximativa).

I en insändare i Times 13.10.53 försvarar sig rörelsen mot påståendena om bidrag från rika bidragsgivare med följande statistik över bidragens fördelning i % av antalet bidrag (!):

under 150 kronor	43 %
150—1.500 kronor	48 %
över 1.500 kronor	9 %

Dessa siffror säger dock ingenting om varifrån pengarna verkligen kommer! Att det strömmar in en mängd småbidrag är föga förvånande i en rörelse som saknar medlemsavgifter. Och även om siffrorna är riktiga kan det mycket väl vara så att 90 % av inkomsterna kom i form av bidrag på över 1.500 kronor. En överslagsberäkning på grundval av de uppgivna siffrorna visar att troligen betydligt mer än hälften av inkomsterna kom i form av summor överstigande 1.500 kronor.

Hur finansieras den svenska MRA-rörelsen? Såvitt jag kunnat finna får rörelsen troligen *inte* några bidrag utifrån, t.ex. i form av pengar från USA. Istället har rörelsen samlat in pengar bland sina egna ofta ganska välbärgade sym-

patisörer i Sverige. Man har därvid använt sig av samma teknik som de frikyrkliga rörelserna. Man har ordnat möten där man piskat upp en nästan hysterisk "samla-in-pengar-stämning". Gamla damer har rest sig upp och med darrande röst förklarat att de skall sälja sina tavlor och skänka pengarna till MRA osv. Skillnaden är bara den att MRA-anhängarna i allmänhet är mycket välbärgade (se s. 41), och rörelsen har därför ibland kunnat få in större summor än frikyrkorna lyckats med.

Yttre verksamhet

Verklighetsbilden

Enligt MRA innebär de absoluta normerna bl.a.:

Den absoluta ärligheten anklagar vårt samvete för alla lögn-er, små eller stora, alla tillägg till sanningen, alla attityder anlagda för att vi skall verka bättre eller sämre än vi är . . . Den absoluta osjälviskheten anklagar vårt samvete för all ego-centricitet, all själslig upptagenhet med den roll vi spelar, allt intresse för andra människors åsikter om våra kunskaper och vår förmåga, våra goda och dåliga egenskaper . . .⁸⁴

Många kritiker har hävdad att dessa ord har föga motsvarighet i rörelsens egen verksamhet och propaganda. Granskar man kritiskt den senare blir man också snart på det klara med att det inte är någon överdrift när kritikerna säger att den präglas av en som det förefaller medveten verklighetsförfalskning och lögnaktighet. Självgodheten, självberömmet svämmas över i MRA-propagandan. I den här skriften har MRA-propagandans många felaktiga sakuppgifter och verklighetsförfalskningar inte samlats på ett enda ställe. I stället har jag givit exempel i de olika avsnitt där exemplen innehållsmässigt hör hemma. Här skall jag därför fatta mig kort.

MRA hävdar att det är MRA, MRA ensamt, som svarar för kampen mot kommunismen i världen. Man förklarar att

Två ideologier kämpar i dag om världsherraväldet. Den ena är Moralisk upprustning . . . den andra är kommunismen⁸⁵.

MRA ger en mycket förenklad bild av de verkliga förhållandena, t.ex. i följande redogörelse för de olika ideologierna i världen:

Den nazistiska idén var: En ny ordning genom en ledande ras. Den kommunistiska idén var: Ett nytt samhälle genom en härskande klass. Den större idén är: En ny värld genom en

Exempel 1: NAZISMEN

★ En man — HITLER — hade en idé

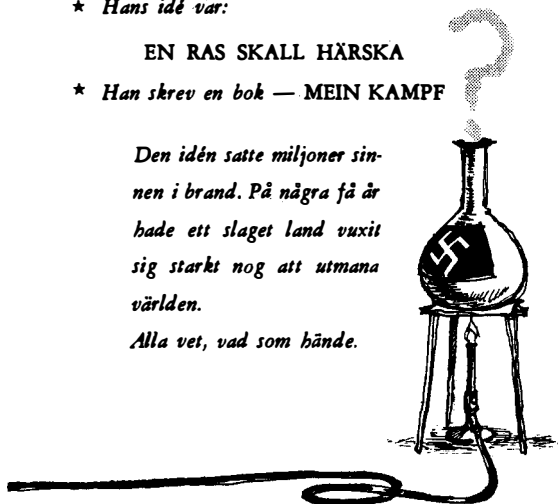
★ Hans idé var:

EN RAS SKALL HÄRSKA

★ Han skrev en bok — MEIN KAMPF

*Den idén satte miljoner sin-
nen i brand. På några få år
hade ett slaget land vuxit
sig starkt nog att utmana
världen.*

Alla vet, vad som hände.

DU KAN GILLA ELLER OGILLA DESSA IDÉER

*MRA ger en skrämmande förenklad bild av världens problem.
(Ur MRA-skriften Vilken väg.)*

universell idé: Inte vem som har rätt utan vad som är rätt⁸⁶.

I en MRA-annons som publicerades i mängder av tidningar över hela världen, i Sverige bl.a. i Stockholms-Tidningen 4.6.61, förklarar Frank Buchman:

En orkan av sunt förnuft — så löd rubriken i en tidning som läses av Washingtons ledande män. Den syftar på manifestet Ideologi & Samexistens . . .

Den engelska tidningen The Guardian gjorde en undersökning för att utröna varifrån detta citat var hämtat. Så här förklarar The Guardian:

Exempel 2: KOMMUNISMEN

★ *En man — MARX — hade en idé*

★ *Hans idé var:*

EN KLASS SKALL HÄRSKA

★ *Han skrev en bok — DAS KAPITAL*

*Den idén vinner genklang
hos miljoner människor som ser
att världen måste förändras
och tror att revolution är den
enda möjliga vägen.*

*I olika grad är alla länder
påverkade och i dag behärskas
halva världen av den idén.*

MEN MEDGE ATT DE HAR VUNNIT MÄNNISKOR

Eftersom den läses av de ledande männen i Washington utgick vi till en början från att det var fråga om Washington Post, New York Times eller Herald Tribune. Men nej, det var ingen av dessa.

Kanske var det då Washington Star, Baltimore Sun, någon av Philadelphiatidningarna eller Richmonds Times-Dispatch? Återigen nej, det var ingen av dessa. Vid en förfrågan framgick att det rörde sig om Bethesda-Chevy Chase Advertiser. Detta är ingen tidning i vanlig mening. Det är en veckopublikation som utdelas gratis och som nästan uteslutande innehåller annonser. Där finns en speciell spalt som skrivs av utgivaren, mr Paulin, under pseudonymen "Tarpaulin". Den rubrik som

citerades av Mr Buchman förekom över denna spalt den 31 mars.

Det är naturligtvis möjligt att Bethesda-Chevy Chase Advertiser läses av ledande män i Washington; det kan vi inte veta, vi har aldrig hört talas om den tidigare. Men om man studerar en förteckning över regeringens medlemmar framgår att blott två av de elva bor i Bethesda-Chevy Chase-området (för arbetsministern, r Mitchell, finns ingen adress angiven). Detta kan förefalla mindre väsentligt, en detalj i början av ett radiotal där dr Buchman behandlar stora frågor. Men det är en detalj som ger var och en möjlighet att dra sina egna slutsatser⁸⁷.

En mycket vanlig teknik inom MRA-rörelsen är att citera egna annonser eller sprida särtryck av dem så att det förefaller att vara redaktionell text. Flera svenska tidningar har blivit utsatta för detta förfarande, och det är delvis därför som fyra av Stockholms fem dagstidningar nu inte längre tar emot annonser från MRA-rörelsen. Man har t.ex. spritt särtryck ur kända svenska tidningar av MRA:s annonser, där man tagit bort ordet *informationsannons* eller placerat ordet så att det inte märks eller förefaller att syfta på en annan annons. Denna teknik har använts av MRA-rörelsen över hela världen och vid ett flertal tillfällen väckt protester. Genom undanglidande formuleringar ger man ett intryck av att MRA-annonserna varit redaktionell text. Så här förklarar man t.ex.:

Amerika är i krig. Kriget är ideologiskt. Vi förlorar kampen därför att vi icke kämpar den.

Dessa satser är tagna ur ett budskap riktat till Amerikas folk för några veckor sedan i en helsida publicerad i 120 tidningar, bland vilka märks New York Times, Washington Post m.fl. Uppropet har senare publicerats i ett flertal ledande europeiska tidningar⁸⁸.

I en annons i Times 9.1.56 hävdar MRA att den svenska socialdemokratins dåvarande huvudorgan, Morgontidningen, skulle ha gett MRA sitt stöd. Verkliga förhållandet är att de citerade raderna var hämtade ur en signerad teaterrecension i MT!

MRA har räddat världen!

MRA-propagandan är fylld av påståenden om vad MRA har åstadkommit överallt i världen. Man citerar kända personer, som förmåtts göra ett uttalande som stöder rörelsen, på ett sådant sätt att den okritiske läsaren av MRA-propagandan får en känsla av att alla världens ledande män stöder MRA. I själva verket tycker man att påståendena om att MRA löst praktiskt taget varje världskris borde falla på sin egen orimlighet. Om Cypernkrisen förklarar t.ex. MRA-rörelsen att krisen löstes därför att en MRA-man väckte ärkebiskop Makarios mitt i natten (!) under förhandlingarna mellan Londonregeringen och ärkebiskopen. Man skulle ha sprungit in till Makarios, väckt honom och sagt: "Du måste skriva på, du måste skriva på". Och eftersom fredsöverenskommelsen redan var färdigskrivna, så skrev Makarios under denna dagen därpå och MRA hade åter löst en utrikespolitisk kris. — Den engelska journalisten och parlamentsledamoten för labour Tom Driberg berättar att han visade MRA:s redogörelse för hur rörelsen hade löst Cypernkrisen för Makarios. Makarios skulle då ha sagt sig bli "mycket förvånad".

Så här löstes Libanonkrisen enligt MRA:

Arabförbundets sekreterare fick en obetvinglig tanke, som han var övertygad om kom från Gud; att genast flyga till New York där han fann arabstaterna splittrade sins emellan och alla de andra oense. Tidigt en morgon fick han en ny och inspirerande tanke, nämligen att de arabiska folken var ämnade att vara en bro och inte ett slagfält⁸⁹.

Tanken om arabisk enighet är ju i själva verket ur gammal och ingalunda någon "ny och inspirerande tanke", inte heller var det arabförbundets sekreterare som löste krisen, krisen löstes genom direkta förhandlingar mellan USA och Egypten.

Jag har för att få ett grepp om MRA-rörelsen försökt att tala med personer (missionärer, politiker, pressmän) som varit i de länder där MRA påstår sig ha stor omfattning,

de länder där MRA stöds av hela landet (enligt den egna propagandan), de länder som MRA räddat från kommunismen. Tyvärr har ingen av dem jag frågat ens hört talas om MRA:s verksamhet. MRA påstår sig ha räddat Kerala från kommunismen, en indisk politiker har aldrig hört talas om MRA:s verksamhet i Kerala. MRA påstår sig stödjas av de ledande statsmännen i Schweiz, men de schweiziska politiker jag frågat förklarar kategoriskt att "MRA har inget som helst politiskt inflytande i Schweiz". MRA påstår sig ha enat de stridande politiska partierna i Centralafrikanska federationen, men de personer jag talar med från Rhodesia meddelar att "rörelsen har inte stöd av någon politisk rörelse — inte ens av Roy Welenskys parti". MRA påstår sig ha starkt stöd i Nigeria — de personer från Nigeria jag träffat berättar att verkliga förhållandet är att några ledande radikala politiker i Nigeria gjort uttalanden där de stött MRA, därför att de trott sig därmed kunna öka möjligheterna att få ekonomiskt stöd från USA. På andra håll ställer sig de personer jag frågat bara fullständigt undrande när jag vill veta vad MRA gjort i deras länder.

Ofta förefaller också MRA-propagandans påståenden rimma mycket dåligt med verkligheten. År 1961 meddelade t.ex. MRA-rörelsen att man enat Baluba- och Lulua-krigare i Katanga, man hade vidare en stor MRA-trupp i Katanga som gjort en värdefull insats för att dämpa de stridande känslorna i Katanga. Alla vet hur det gick — stridigheterna i Katanga kulminerade vid julen 1961 och motsättningarna är när detta skrives på intet sätt överbryggade. Just beträffande Baluba- och Lulua-krigarna har också tidningarna fortsatt att publicera notiser om motsättningar och stridigheter.

Våren 1961 meddelade MRA att man räddat Kerala från kommunismen. Praktiskt taget samtidigt kom valresultatet från Kerala — kommunisterna hade gått framåt!

MRA påstår sig också ha räddat Japan från kommunist-

men och Tunisien från krig med Frankrike. MRA hävdar att rörelsen bildar grunden för det "tyska undret" och att den europeiska enheten är ett resultat av att MRA eliminerat bitterheten mellan Tyskland och Frankrike. MRA berättar att

år 1947 hade demokratierna (i Västeuropa) nästan brutit samman... tre saker kom emellan... Marshallplanen, Schumanregeringen i Frankrike och Moralisk upprustning⁹⁰.

Politisk verksamhet

Ett utpräglat drag i MRA-rörelsens politiska verksamhet är att den så ofta söker stöd hos reaktionära politiker och regimer, att den med förtjusning accepterar stöd från till och med fascistiska diktatorer. MRA:s intensivaste verksamhet i Afrika bedrivs i Verwoerds Sydafrika, Tshombes Katanga och Roy Welenskys Rhodesia; i Asien har rörelsen koncentrerat sig på Chiang-Kai-Cheks fascistiska diktatur på Formosa, en diktatur som enligt MRA-rörelsen är en demokrati:

Alla ni som inbillar er att Nationalistkina är en diktatur, alla ni är förledda av den kommunistiska propagandan. Nationalistkina är en demokrati⁹¹.

MRA-rörelsen citerar med förtjusning diktatorer som Egyptens Nasser, bara de förklarar:

De regeringsproblem, som statsmännen ställts inför, kan ej lösas utan denna hemlighet (= MRA)⁹².

Det är svårt att tro att det bara är tillfälligheter att MRA i Europa sökt stöd bl.a. hos den franska OAS-generalen Jouhaud och den sedermera på grund av anklagelser för nazism avsatte tyske politikern Theodor Oberländer.

Det är också ett genomgående drag att MRA sökt stöd hos militärer. I Sydamerika berättar man t.ex. med stolthet hur man samarbetar med politiskt inflytelserika militärer och hur dessa militärer gratis transporterar MRA-propagandister runt om i Brasilien och andra länder.

Verksamhet i Afrika

I Afrika har MRA framförallt koncentrerat sin verksamhet till Sydafrikanska unionen. En stor del av rörelsens propagandamaterial berättar om verksamheten där. I allt det material som jag läst om MRA:s verksamhet i Sydafrika har jag inte hittat ett ord av kritik mot apartheid-politiken. Däremot är materialet fyllt av varningar för de risker det skulle innebära om negrerna gjorde revolution. Kommunisterna skulle vinna på att man gav negrerna för stor makt, negrerna borde i stället samarbeta med den sydafrikanska regeringen etc. MRA har också fått en del uttalanden av representanter för den sydafrikanska regimen där dessa förklarar att de måste göra mer för negrerna. Man bör då ha klart för sig att detta inte är någonting annat än vad som uppfyller den sydafrikanska regeringens egna propagandapamfletter — också i dem berättar regimen att den vill göra och gör så ofantligt mycket för negrerna, eller Bantufolket som negrerna kallas i regeringens eget propagandamaterial. Man citerar ofta i MRA-propagandan negrer som säger sig vilja samarbeta med Verwoerds regim. Dessa betraktas inom negrernas egna frihetsrörelser som quislingar. Det är med hjälp av sådana kollaboratörer som Verwoerd upprätthåller sin makt, det är dem han sätter som sina befattningshavare, t.ex. som rektorer i skolor för negrerna.

Så här förklarar olika negrer från Sydafrika, som engagerats av MRA, i rörelsens egen propaganda:

Jag har alltid varit revolutionär och har tillbringat en lång tid av mitt liv med att kämpa för mitt folks befrielse. Jag trodde att enda hoppet för Afrika låg i en blodig revolution. Under en MRA-konferens såg jag hur både vita och svarta fick en annan inställning, och jag ändrade mig själv⁹⁸.

Jag har blivit skamsen över min inställning mot regeringen, vars lagar jag motsatt mig och vars politik jag bojkottat . . . MRA kom med ljus till Sydafrika. När jag kom tillbaka från Johannesburg till Kapstaden bad premiärministern om en offi-

ciell intervju, den första intervjun med en färgad man på sju år. Detta var begynnelsen till en ny hållning i rasrelationerna i Sydafrika, och det var på detta sätt som regeringen uttryckte sitt förtroende för Moralisk upprustning⁹⁴.

Alla trodde vi att en blodig revolution var den enda utvägen för vårt land, och att vi skulle få hjälp utifrån. Men jag är nu helt övertygad om att Sydafrika kommer att själv lösa sina problem⁹⁵.

Den verkliga frågan gäller inte hudfärg utan karaktär . . . Jag är tacksam för vad ni (= sydafrikanska regeringen) gör för oss (= färgade)⁹⁶.

Det sista citatet ovan härstammar från en av MRA-rörelsens mest aktiva förespråkare bland Sydafrikas färgade, en man vid namn Philip Wundla. Han har spelat en betydande roll i MRA:s propaganda de senaste åren. MRA har hävdad att Wundla är vald representant för 600.000 afrikaner i Johannesburg.

Från den sydafrikanska frihetsrörelsen — afrikanska nationalkongressen — har man meddelat mig att MRA givit en löjligt överdriven och missledande bild av sin roll i Sydafrika. Påståendet att Wundla är vald representant för 600.000 afrikaner är starkt förvrängt. Wundla var fram till 1955 medlem av Afrikanska nationalkongressens nationella verkställande utskott. År 1955 engagerade han sig i MRA. Samtidigt utslöts han ur Afrikanska nationalkongressen såsom regimens hantlangare och sitt folks fiende.

MRA har i Sverige hävdad att uppgiften att Wundla utslutits ur Afrikanska nationalkongressen är felaktig. Jag har dock uppgiften direkt från kongressens högkvarter i London, och inget tvivel kan därför råda om dess riktighet.

Författaren Per Wästberg har i sin Sydafrikabok *På svarta listan* en intervju med högste informationsofficeren för Kapstaden, en man vid namn Zimmerman. Så här berättar Per Wästberg:

Z: Vi brukar ge pass åt infödingar som far till MRA i Caux. Politiska avdelningen har funnit att dessa män kommer

tillbaka medvetna om att afrikansk nationalism leder till kommunism.

W: Räknar ni MRA som bundsförvanter?

Z: De är antikommunistiska och kristna på sitt sätt. De lär infödingarna att de ska sluta agitera och gå den inre vägen. Raka motsatsen till anglikaner och katoliker här.

W: Har ni haft någon nytta av dessa förnuftiga afrikaner?

Z: Se på D P Marolen! Han var den förste bantu som talade till studenterna på Pretoris universitet.

W: Och vad sa han till dem?

Z: Han talade om att apartheid är påbudet av Gud.

W: Var finns herr Marolen nu?

Z: Han blev utnämnd till rektor för en bantuskola.

I Centralafrikanska federationen, där förhållandena liknar dem i Sydafrika, har MRA också haft en viss verksamhet. Rörelsen har framförallt försökt vinna inflytande i fackföreningsrörelsen. En fackföreningsfunktionär vid namn Godwin Mbikusita Levanika blev omvänd av MRA. Han lämnade då sin fackförening och bildade en ny "höger"-fackförening, *Mineworkers African Staff Association*. Den nya fackföreningen hade bl.a. bestämmelsen att medlemmarna aldrig skulle strejka! Senare gick han med i Roy Welenskys konservativa parti. Också en del andra fackföreningsfunktionärer engagerades av MRA-rörelsen och opponerade sig mot nationaliströrelsen.

I Kongo har MRA framförallt understött Tshombe i Katanga, som enligt MRA-propagandan är "en president som upprättar en ny disciplin och en ny förebild för livsföring" och "kommer att skapa ett omutligt folk"⁹⁷.

Rörelsen har också kritiserat FN för dess aktioner i Katanga.

Propagandametoderna

MRA inriktar framförallt sin propaganda på att personligen omvända de enskilda människorna. Man söker nå toppfigurerna. Har man fått stöd från dem som har det största inflytandet i ett samhälle är det lättare att sedan

få fler engagerade människor i rörelsen. Och framförallt kan man citera toppfigurernas uttalanden på andra håll i världen på ett sådant sätt att man ger ett intryck av att MRA-rörelsen har stor omfattning och starkt stöd från alla håll.

Orsakerna till att rörelsen så lätt lyckats förmå politiker att göra välvilliga uttalanden om rörelsen kan bl.a. tänkas vara följande:

1. Genom den psykologiskt utstuderade personliga agitationen försätter man offret i en sådan situation att han har mycket svårt att låta bli att säga några vänliga ord (se s. 68 ff).

2. De flesta politiker är rädda för att stöta sig med religiösa rörelser och uppfattar MRA som en sådan.

3. Politikerna är rädda för att de skall framstå som motståndare till moraliska normer om de inte stöder MRA.

4. MRA-rörelsen ger ett starkt stöd åt de politiker som stöder MRA. Rörelsen berättar i sin propaganda över hela världen hur skickliga och inflytelserika dessa politiker är. De som motarbetar MRA riskerar å andra sidan att i MRA-propagandan framställas som moraliskt undermåliga, kommunister, homosexuella etc. (se s. 81 ff).

5. Det har förekommit att U-landspolitiker stött MRA därför att de har sett det som ett ofarligt sätt att framstå som mera stadgade och antikommunistiska (se s. 60). De har därigenom hoppats att lättare kunna få bl.a. ekonomiskt stöd från USA.

6. Och så får vi inte glömma bort att det måste finnas politiker som innerst inne finner MRA:s ideologi mycket behaglig. Detta gäller inte bara de odemokratiska ledare som MRA-propagandan citerar utan också politiker som trots sin officiellt demokratiska inställning har sympatier för de totalitära dragen i MRA-ideologin.

MRA-rörelsen har kunnat samla in mängder av stödjande citat från politiker och andra kända män världen över som egentligen har mycket litet gemensamt med MRA-rörelsen

i övrigt. Rörelsen har med hjälp av dessa citat kunnat ge ett intryck av att ha många gånger större inflytande världen över än vad som i verkligheten är fallet.

I andra hand inriktar sig rörelsen på att engagera framför allt lärare, officerare, präster och fackföreningsfunktionärer. Orsaken till att rörelsen vänder sig till just dessa samhällsgrupper torde vara deras opinionsbildande karaktär — de ägnar ju alla en stor del av sin tid åt "folkuppfostrande" verksamhet. Genom att inrikta sin verksamhet på att omvända dessa grupper har man därför en bra utgångspunkt när man försöker nå inflytande över opinionsbildningen i ett land.

MRA-rörelsen vägrar att ställa upp till offentliga debatter. Vid en radiointervju i Sverige och en TV-intervju i England har MRA i sista stund dragit sig tillbaka, så att programmet fått sändas utan MRA-representant. I England sändes TV-intervjun demonstrativt med en tom stol för MRA-representanten, som protest mot rörelsens handlingsätt.

Presspolemik är däremot acceptabel för MRA. Så fort en MRA-kritisk artikel förekommer i en tidning får redaktören en mängd brev och insändare. Dessa har ofta nästan identisk lydelse fast de kommer från olika adresser.

I Sverige har bl.a. Vi och Lärartidningen erhållit en sådan brevskörd. Lärartidningen publicerade våren 1962 en del av inläggen men ansåg sig vara tvungen att göra omfattande strykningar i insändarna "då de innehållit äreröriga uttalanden om enskilda personer eller företag och ovidkommande påståenden om andras livsåskådning och livsföring."

MRA-gruppen går till aktion

Följande skildring av hur en MRA-grupp går till aktion är hämtad ur den kristna amerikanska kulturtidskriften *Christian Century* den 17 januari 1962:

Vi i Easton, ett samhälle strax öster om Allentown, hörde för första gången talas om kampanjen när en representant för rörelsen bad att få företräde inför Easton—Phillipsburg-området "human relations commission", i vilken jag är medlem, för att be om vår rekommendation för visning av MRA:s film (Livets höjdpunkt) i vårt samhälle. Vi blev något förvånade när inte ett utan fyra ombud infann sig. De började med att antyda att borgmästaren i Easton hade tagit emot dem med öppna armar och var en hängiven anhängare av deras sak — ett påstående som inte överensstämde med verkligheten enligt vad vi senare upptäckte. Sedan vi hade fått se filmen talade alla fyra i tur och ordning länge och väl om vilket starkt intryck den hade gjort när den hade visats i Japan, Brasilien och Peru och i ett antal europeiska länder.

Vår kommitté som är sammansatt av ledande män inom fackföreningar, affärsföretag, tidningar, kyrkosamfund, skolor och kommunala myndigheter vill verka för olika minoritetsgruppers rätt och välfärd. Eftersom filmen tycktes ligga inom det området rekommenderade vi den för visning på en lokal biograf utan att ha en aning om vilken mängd komplikationer detta vårt beslut skulle föra med sig. Med tanke på vad som senare hänt råder allmän enighet om att vi lät lura oss.

Under dagarna efter kommitténs beslut hemsöktes vi gång på gång av MRA-grupper som ville omvända oss till "den enda ideologi som kan rädda världen från kommunismen". På ett sätt som knappast kan betecknas som väluppfostrat nästlade de sig in i våra hem och lyckades få mat och logi hos oss. De utnyttjade kommitténs namn vida mer än vår enkla rekommendation för visning av en film gav anledning till. De annonserade att vi hade arrangerat och betalat middagen som skulle föregå filmföreläsningen — vilket var lögn och berörde oss pinsamt. Utan tillåtelse skickade de ut inbjudningar till middagen i vår ordförandes namn. Några affärsmän gick med på att stå för några av de luncher och middagar som följde under dagarna och veckorna efter filmföreläsningen, men vid närmare eftertanke och överläggning med kolleger blev de på det klara med att de också hade utnyttjats.

Men detta var bara början. I MRA-publikationer och reguljära nyhetsorgan infördes nu med jämna mellanrum uttalanden av lokala pampar som alla understödde rörelsen. Det var bara det att dessa pampar aldrig hade gjort några sådana uttalanden. Det var en trumeld av namn, som skulle ha fått en skvaller-spaltsredaktör i Hollywood att framstå som amatör. Vi över-

svämmades av uttalanden som påstods härröra från statsmän som U Nu i Burma och Robert Kennedy. Våra erfarenheter gjorde att vi tvivlade på riktigheten av dessa citat.

En informationsbroschyr från MRA, daterad 16 oktober 1961, innehöll följande påståenden: "Den ideologiska MRA-offensiven i Leighdalens industriområde i Pennsylvania koncentreras sista veckan till städerna Easton och Phillipsburg. "Human relations"-kommittén hade ordnat med visning av filmen *Livets höjdpunkt* för att ge aktionen en storartad invigning. (Dess ordförande sade): Detta är det mest fängslande jag hittills upplevt i filmväg. Kommittén anbefalldes Livets Höjdpunkt genom att sända ut en inbjudan till de 24.000 hushållen i området, åtföljd av information om Frank Buchmans liv". — Inget av dessa påståenden är sant. Vi bad inte att man skulle komma och visa filmen, vår ordförande hyser inte den uppfattning han påstods ha, vi sände inte ut några inbjudningar eller Buchman-biografier, vi visste inte ens att sådana sänts ut . . .

Fackföreningsledare upptäckte att de hade spelats ut mot varandra när MRA-grupperna satte upp program som i propagandan angavs som understödda av dem alla . . . De hävdar bestämt att deras åsikter var fel återgivna i publicerade rapporter. En funktionär sade att han aldrig hade mött så oärliga metoder som de som användes av MRA-grupperna⁹⁸.

Middagsmöten

En känd person — det kan vara en riksdagsman, en toppman inom förvaltningen, en kulturpersonlighet — får en påringning från en av sina mera avlägsna bekanta. Han blir bjuden på middag, och han kommer utan att ana någonting.

Först blir han bjuden på en flott måltid tillsammans med några andra gäster som för en trevlig, neutral konversation. Efter middagen sätter man sig ned och börjar diskutera.

En av personerna börjar tala om världens behov av moral. Världens problem beror till stor del på bristen på sunda moraliska normer. De andra nickar instämmande.

Har den särskilt inbjudne ännu inte börjat ana oråd är han såld. Försiktigt för de andra in samtalet på MRA. En berättar om de underverk som MRA utträttat överallt i

världen. De andra nickar ånyo instämmande. En annan har själv varit med och löst någon stor världskris — med Moralisk upprustning. Någon säger spontant:

— O, så rätt du har!

En sådan grupp av vältrimmat likasinnade, där alla har samma åsikt och alla ideligen instämmer med varandra, utövar ett intensivt psykologiskt tryck på den inbjudne. Även den starkaste kommer snabbt att ge efter en smula, om han inte spjärnat emot redan från början. Ge efter — det betyder inte att vederbörande behöver ansöka om medlemskap i MRA. Några medlemmar har man ju inte. Allt som krävs är att han gör ett vänligt uttalande om MRA.

Och några dagar senare får vi läsa i tidningen i en helsidesannons om hur den och den kända personen uttalat sig för MRA.

I början av femtioalet satte MRA in en stor offensiv av detta slag mot riksdagsmän och lyckades förmå en mängd av dem att uttala sig positivt om MRA. Visserligen har många senare — när de lärt känna rörelsen närmare — tagit tillbaka vad de sagt. Men i MRA:s propagandabroschyrer finns de kvar.

I offensiven mot svenska riksdagsmän ingick ofta en inbjudan till MRA:s centrum i Caux eller Macinac. Så fort en person anländer till något av dessa centra får han en "skugga", som följer honom överallt. Man och hustru skils åt och får var sin följeslagare av sitt eget kön. De bor i dubbelrum tillsammans med sin skugga. Vart det arma offret går följer skuggan med — till och med till toaletten⁹⁹. Här väntar han utanför.

Under tiden i Caux (eller Macinac) är besökaren engagerad varje minut av sin tid. Han leds runt till konferens, till filmföreläsning, till föredrag hela dagen lång och får inte en minut ledig. Korridorerna är ändösa. På kvällarna lägger han sig dödstrött men möter samma hårda program nästa dag.

Hela tiden utsätts han för propaganda, varje minut. Vid

middagsbordet, vid promenader mellan olika arrangemang, hela tiden upprepas MRA:s argument. På detta sätt blir han så proppfull med propaganda att han i många fall till slut faller till föga.

Om den inbjudne själv önskar ändra det färdigställda programmet gör MRA-ledningen enligt uppgift allt för att hindra honom. Vill han åka sin väg får han veta att det inte går några tåg, fast det egentligen gör det. Vill han träffa någon han känner som också besöker Caux, så ordnar man så att något kommer emellan. Då och då får han i förtroliga samtal höra de mest fantastiska skildringar av korruption på olika håll ute i världen.

Uppgifterna i detta avsnitt har hämtats ur skildringar från Caux av olika personer som besökt detta centrum, Geoffrey Williamson¹⁰⁰, pastor Rune Pär Olofson¹⁰¹, dr Jochen Becher¹⁰² och Brij Moham Toofan¹⁰³.

Själskirurgi

Om proselyten förefaller möjlig att aktivt engagera i MRA-rörelsen tar man till nästa steg i den standardiserade behandlingstekniken — *själskirurgin* (ordet är hämtat ur rubriken på en MRA-handledning¹⁰⁴).

Själskirurgins grundtanke är att alla som inte är aktiva i MRA är "syndsjuka". De behöver en andlig "operation" för att kunna återställas till andlig hälsa.

Problemet är först att vinna syndarens förtroende. Man försöker skapa en positiv bild av MRA-rörelsen och dess företrädare med metoder som jag beskrivit i föregående avsnitt.

Nästa led i aktionen är att försöka få klarhet i var proselytens egna problem ligger. Allan W. Eister förklarar att

uppgiften underlättas i hög grad om själskirurgen genom intim bekantskap kan uppdaga områden för osäkerhet, skuld, ångest, olycka eller misslyckande hos vederbörande¹⁰⁵.

Speciellt lättomvända är personer som nyligen haft svåra

motgångar. Den som sett sin framtid falla i spillror på grund av motgångar i de allmänmänskliga strävandena efter trygghet, framgång och kärlek, den personen har lätt att falla för en ideologi som betraktar just strävan efter trygghet, framgång och kärlek som synder som man skall undvika. En förtvivlad människa befinner sig i en sådan ambivalent stämning att hon lättare faller för MRA-rörelsens argumentation.

När man kommit fram till den syndsjukes speciella problemområden försöker man visa för honom att hans problem beror på att han själv inte lever efter de fyra absoluta normerna. Andra personer i gruppen berättar att de själva har haft liknande problem och redogör i detalj för hur dessa problem uppstått ur deras egen syndfullhet. Olika personer kastar fram olika hypoteser om synder som kan ha varit orsak till personens problem.

Just detta att andra, redan omvända MRA-are biktar sig för den syndsjuke gör att han lättare kan förmås att själv biktas och erkänna sin egen syndfullhet. Man försöker få fram så avslöjande bekännelser som möjligt ur offret. Man försöker ge honom så starka känslor av skuld som möjligt. Och man försöker förmå honom att identifiera allt som han betraktar som icke önskvärt, skadligt, ont i människor och i samhället med de enskilda människornas syndfullhet, samtidigt som man försöker identifiera allt som var trevligt, önskvärt, gott med avsaknad av synd hos individen.

Det är hela tiden viktigt att man inte förmanar och försöker övertala den enskilde. Man skall i stället leda konversationen så skickligt att han frivilligt kommer att avslöja sig själv och identifiera sina problem med syndfullhet.

Rörelsen har speciella metoder i svåra fall. Den som inte kan förmås att muntligen avslöja sina synder uppmanas att ta fram ett papper och lyssna till Guds röst, lyssna till vad den säger åt honom om hans syndfullhet. Sedan försöker man få honom att avslöja vad han skrivit på papperet. Detta är också en inledning till förintandet av det egna ja-

get, till skapandet av ett beroende av en högre makt.

Nästa steg i processen är att förmå den syndsjuke att avslöja sina synder inför en större församling. Man förklarar för honom att han kan hjälpa andra människor genom att berätta för dem om sina synder. Verkliga skälet är att man binder honom fastare vid MRA-rörelsen ju mer offentligt han avslöjat sina problem.

I Caux och Macinac har man speciella morgonmöten, där besökarna samlas och går fram och avslöjar sina synder. Dessa avslöjanden kan variera från de obetydligaste petisser till de mest intima avslöjanden av t.ex. sexuellt perversa tendenser. MRA-rörelsen har stundom förnekat att sådana möten skulle existera. Så sent som 1961 berättar dock en besökare i Caux att dessa offentliga självavslöjanden alltjämt spelar en viktig roll i verksamheten i Caux¹⁰⁶.

Därefter gäller det att omvända den syndsjuke. Det bästa anses vara att låta honom ägna sig åt annat en tid, samtidigt som man fortsätter att utsätta honom för den intensiva, påträngande propagandan, som inte ett ögonblick tillåter honom att tänka självständigt. När han slutligen åter konfronteras med sina egna problem, uppmanar man honom att gottgöra sina synder, t.ex. genom att be om förlåtelse etc. Kan man förmå honom till det, anses omvändelsen fullbordad. Han har då fullständigt underkastat sig "en högre makts vilja". Han är fullständigt i MRA-rörelsens klor.

Den här skildringen av omvändelsetekniken inom MRA-rörelsen är huvudsakligen grundad på Allan W. Eisters religionspsykologiska studie över MRA, *Drawing Room Conversion*. Ur en del av MRA-rörelsens egna skrifter har också en del uppgifter hämtats: Howard-Campbells bok *Omskapna människor*, Walters bok *Själskirurgi* och två särtryck av Campbell, *Hur skall jag börja* och *Viljan — nyckeln till den ideologiska kampen*, utgivna av MRA-information, Stockholm 1953.

Arbetarrörelsen

Under fyrtioalet och början av femtioalet lade MRA-rörelsen ned energi på att engagera arbetarrörelsens folk.

Motivet kan ha varit att man inom rörelsen hade insett att den verkliga, dagliga kampen mot kommunismen förs just inom arbetarrörelsen. Vill rörelsen därför ge ett sken av att verkligen ha uppnått några reella resultat i sin kamp mot kommunismen, är det lättast att söka anknytning till arbetarrörelsen för att tillgodogöra sig dess arbete. Och nog påstår sig rörelsen ha nått resultat:

Utan MRA skulle alla Englands viktigaste industrier vara i kommunisternas händer. MRA kom till Storbritannien och gav arbetarna ett positivt alternativ och en strategi för att bygga en ny värld¹⁰⁷.

I Fria fackföreningsinternationalens kritiska rapport om MRA, publicerad 1953, förklarar FFI:

I samtliga fall där MRA:s påstådda resultat i fackföreningar har undersökts mera noggrant visade de sig vara halvsanningar eller fabricerade framgångar.

En annan orsak till att MRA inriktat sig just på arbetarrörelsen torde vara att man tror sig lättare kunna få pengar från affärsmän och industriledare om man kan visa att man kan "mjuka upp" fackföreningsrörelsen och bekämpa strejker. Rörelsen berättar t.ex. i sin propaganda:

Arbetarna erbjöd sig att arbeta i andra distrikt utan att begära extra reseersättning och föreslog att de skulle få arbeta en timme extra per dag under tre månader utan lön¹⁰⁸.

Givetvis måste sådana påståenden vara ett värdefullt propagandargument när det gäller att locka industriledare till MRA. Det är svårare att förstå hur folk i arbetarrörelsen kan förmås att samarbeta med en sådan organisation. MRA-rörelsens syn på arbetarrörelsens strävanden är mycket tvivelaktigt. Rörelsen har en klart negativ inställning till socialism, till planhushållning och till välfärdsstaten (se s. 38 ff).

Handwritten signature: John [unclear] of the [unclear] 1953

Speciellt är rörelsen motståndare till alla former av strejker. Strejkerna hjälper bara kommunismen att utmanövrera oss från världsmarknaden därför att varorna blir dyrare när lönerna höjs, heter det:

Sovjet har koncentrerat sig på att minska mängden av de exportvaror den fria världen producerar genom att söka framkalla strejker och oroligheter och höja priset på dessa varor genom att arbetslönerna och produktionskostnaderna stegras, så att de utmanövreras från världsmarknaden¹⁰⁹.

Författaren Erik Nyhlén berättar från sina kontakter med MRA att man sagt honom:

”Varje strejkande arbetare är till viss del kommunist”¹¹⁰.

MRA anser ju att man skall försöka finna ”inte vem som har rätt, utan vad som är rätt”. Den har alltså svårt att acceptera arbetarrörelsens kamp för bättre levnadsförhållanden för de små inkomsttagarna, om denna kamp motiveras med sociala jämlikhetskrav. Sådana krav är ju de små inkomsttagarnas gruppintressekrav, de är ”vem som har rätt”.

MRA vill istället att man

ersätter den oundvikliga klasskampen med den eviga kampen mellan gott och ont¹¹¹.

Arbetarrörelsen har ett värde endast om den styrs av MRA:

Arbetarrörelsen ledd av Gud kan leda världen — Arbetarrörelsen utan Gud kan föra världen i fördärvet¹¹².

MRA har vid en del tillfällen försökt bilda ”gula fackföreningar”. I Rhodesia har man t.ex. bildat en fackförening som inte accepterar strejkvapnet (se s. 64). Man berättar i den egna propagandan:

Hamnarbetare från Genua återfinns bland hamnarbetare från 13 viktiga hamnar som har sänt inbjudningar till sina kolleger att bilda en hamnarbetarnas international i Caux¹¹³.

Rörelsen berättar att

MRA:s inflytande i Europas hamnar har redan blivit en internationell rörelse bland hamnarbetare och rederiägare¹¹⁴.

Så här vill MRA att förhållandena på arbetsplatser skall vara:

Det borde vara industrins uppgift att erbjuda arbete för arbetarnas händer, näring för deras kroppar och åsikter för deras huvuden¹¹⁵.

MRA-rörelsen har i sin verksamhet bland arbetarna skickligt spelat ut olika arbetarledare mot varandra. I Tyskland har rörelsen väckt förtrytelse just på fackförningshåll. Den har nämligen lockat en del fackföreningar till samarbete genom att påstå att vice ordföranden i amerikanska CIO skulle ha stött MRA. Dessa påstående visade sig vara helt falska¹¹⁶.

I Storbritannien har MRA ingripit i strejker på ett sätt som väckt fackföreningarnas vrede. A. Deakin i "Transport and General Worker's Union" varnade för MRA-infiltrationen och förklarade att förbundet "fullständigt och orubbligt motsatte sig allt MRA-inflytande på arbetarnas organisationers arbete"¹¹⁷.

FFI:s rapport 1953 förklarade att

Det är vår uppfattning att MRA bör hindras från att inkräkta på fackföreningarnas område.

Naturligtvis väckte FFI:s rapport stark irritation hos MRA. Rörelsen gick till och med så långt som till att antyda att FFI (som ju är en utpräglad antikommunistisk organisation) skulle gå kommunisternas ärenden — eller hur skall man annars tolka följande citat ur propagandan:

Världskommunismen har beslutat gå till aktion för att stoppa Moralisk upprustning i dess frammarsch, av mycket att döma samtidigt med att Frank Buchman och 200 av hans medarbetare i Moralisk Upprustning reste till Asien. Om MRA kunde stämpas som stridande mot arbetarnas intressen skulle de stora massorna av människor som längtar efter fred och trygghet i livet bli tveksamma.

Dessa frågor, som nyligen aktualiserades genom det angrepp på MRA som publicerades av Fria Fackföreningsinternationals sekretariat har behandlats i nyhetsmeddelanden och ledande artiklar i tidningarna runt om i världen på senaste tiden¹¹⁸.

I sina försök att vederlägga FFI:s utredning använde MRA-rörelsen mängder av citat ur uttalanden från fackföreningsledare som påstods stödja MRA. Denna metod att citera uttalanden av MRA-infiltratorer i fackföreningarna så att uttalandena förefaller att vara representativa för hela fackföreningarna är den vanliga inom MRA-rörelsen. I vårt land har Sveriges Elevers Centralorganisation (SECO) hösten 1961 tvingats avsätta en adjungerad ledamot i sitt arbetsutskott därför att han på detta sätt utnyttjat organisationens namn i MRA-propagandan. FFI har också 1956 förklarat att den fackföreningsman som använder sin officiella titel i MRA-propagandan därmed missbrukar sin ställning som fackföreningsfunktionär.

I Sverige har MRA också sökt kontakt med arbetarrörelsen. I början på femtiotalet spred rörelsen rent felaktiga påståenden om att ordföranden i Munkfors lokalavdelning av metallindustriarbetarförbundet skulle ha blivit antikommunist genom MRA:s arbete¹¹⁹. Rörelsen påstod sig också ha räddat Kiruna från kommunismen.

Rörelsen har i Sverige speciellt sökt vinna insteg i broderskapsrörelsen (Sveriges Kristna Socialdemokraters Förbund). Broderskapsrörelsens ordförande, Åke Zetterberg, var en av dem som i början av femtiotalet bildade stiftelsen för moralisk upprustning. Han uppger dock att han inte deltagit i dess arbete de sista åren på grund av djupgående meningsbrytningar.

I maj 1961 vände sig Stockholms socialdemokratiska studentklubb till socialdemokratiska studentförbundet, socialdemokratiska ungdomsförbundet och socialdemokratiska partistyrelsen och uppmanade dem att besluta att MRA:s sympatisörer inte skulle få bli medlemmar i resp. organisationer. Aktionen bifölls av studentförbundet, och ungdomsförbundet tog också i skarpa ordalag avstånd från MRA. Partistyrelsen har när detta skrivs ett år senare inte vidtagit någon åtgärd.

Attaktionen mot MRA har starkt stöd i socialdemo-

kratiska partiet framgår dock av den debatt i A-pressen som följde på aktionen.

Även i andra politiska partier än det socialdemokratiska torde MRA-rörelsen ha sökt vinna inflytande. Kända riksdagsmän ur alla demokratiska partier har uttalat sig för rörelsen, bl.a. Patrik Svensson (s), August Sävström (s), Ivar Persson (cp), Axel Gustafson (fp) och James Dickson (h). Några av dessa stöder fortfarande MRA.

Lewi Pethrus påstår sig veta att

inom folkpartiet finns en stor falang som i likhet med Dagen är tacksam för var och en som kämpar för den målsättning som MRA gjort till sin¹²⁰.

Krigsmakten

MRA-rörelsen har också intresserat sig för krigsmakten. Under andra världskriget utgav, som nämnts, MRA en broschyr "You Can Defend America" med propaganda för höjd krigsmoral. Rörelsens representanter reste runt, delvis med officiell sanktion, och propagerade för sin ideologi bland olika förband i USA. En liknande verksamhet bedrevs i Storbritannien. Kritik förekom i USA i samband med att rörelsens resande grupper bad om befrielse från militärtjänst, "därför att de utförde en samhällsnyttig uppgift genom att söka höja moralen och därmed krigspotentialen". Kritikerna förklarade:

Om Moralisk upprustnings grupp allvarligt vidhåller att dessa trevliga unga tennisspelare och skärkindade unga skådespelare behövs för att stödja den amerikanska moralen när våra söner är mitt i kriget, då måste vi ta vår religion allvarligt¹²¹.

I samband med att rörelsen efter andra världskriget blev utpräglad antikommunistisk med reaktionärt politiska drag hade den möjligheter att få anhängare inom de stora grupper inom engelsk och amerikansk krigsmakt där en liknande reaktionär inställning är vanlig. År 1951 publicerade rörelsen en speciell skrift om "Ideologisk offensiv, en rap-

port om Moralisk upprustning och krigsmakten". Skriftens författare, generalmajor G. O. De R. Channer, är engelsman. Skriften redogör för skälen till att MRA bör arbeta inom krigsmakten, och den berättar om verksamheten vid engelska, amerikanska, franska och skandinaviska förband. Skriften hävdar att MRA bör verka inom krigsmakten för att höja soldaternas moral och disciplin. Att rörelsen också avsåg att utnyttja krigsmakten som ett medel att sprida sin propaganda till försvarslösa värnpliktiga framgår av följande två citat ur skriften:

Den (= MRA) ger officerare och meniga i fredstjänst en ny föreställning om krigsmaktens roll som en övningsplats för sunt medborgarskap och som nationens moraliska ryggrad.

Penetration i det svenska försvaret

Den ovannämnda broschyren redogör speciellt för rörelsens penetrationsförsök i det svenska försvaret. Redan på fyrtio-talet började man bilda grupper bland officerare för att propagera för rörelsen. Arbetet i Sverige leddes av framlidne amiralen Yngve Ekstrand. F.d. överste Emil Cederlöf berättar om saken:

Det var i slutet på 40-talet som jag genom numera framlidne amiralen Ekstrand (om vars idealitet och absoluta hederlighet såvitt jag vet inga som helst delade meningar råda) sammanfördes med ett antal yngre officerare, som tillsammans bildat ett "lag", som träffades — på fritid är kanske bäst att påpeka — för att dryfta hur en bättre anda skulle kunna skapas främst bland de värnpliktiga¹²².

Amiral Ekstrand själv berättar:

Det militära inslaget var påfallande vid Moralisk upprustnings — MRA:s — världskonferens, som nyligen avslutades i Los Angeles. Bland delegaterna från 24 nationer fanns en rad högre militärer från t.ex. England, Kanada, Frankrike, Danmark och Sverige . . .

Om de värnpliktiga under sin fredstjänstgöring kan erhålla en orientering om och helst även en insikt i MRA:s idéer i samband med undervisningen i medborgarkunskap, skulle detta bli till stor förmån för hela vårt folk. Genom de värnplik-

tiga skulle MRA:s positiva och uppbyggande idéer spridas bland stora delar av svenska folket och försvarsmakten även på detta sätt få en viktig uppgift . . .¹²³.

Vidare citerar Ekstrand överbefälhavaren i Schweiz under kriget, general Guisan, som vid Los Angeles-konferensen skulle ha sagt:

Demokratien kan icke försvaras bara med vapenmakt. Militär beredskap måste förstärkas med ideologisk beredskap. Endast på så sätt kan vårt folk bli tryggt mot den totala materialismens krafter, som är verksamma mot landet både inifrån och utifrån.

Stockholms socialdemokratiska studentklubb anmälde hösten 1961 MRA för MO med anledning av den propaganda för rörelsen som på tjänstetid spritts till svenska värnpliktiga. I samband med denna anmälan har fyra fall av MRA-propaganda framkommit:

MRA-propaganda har förekommit vid Svea Livgarde, Svea artilleriregemente (Stockholm), vid Radarmekanikerskolan (Göteborg) och vid Kronobergs regemente (Växjö). Mest aktiv har major Axel von Heijne vid Svea Livgarde varit. Han har i sin propaganda också agiterat mot FLN och försvarat den sydafrikanska raspolitiken.

En kapten Landergren från Sverige har i Caux enligt MRA-propagandan sagt:

Armén kan bli nationens moraliska ryggrad. Krigsskolan kan därvidlag spela en avgörande roll¹²⁴.

MRA har i ett av sina bemötanden till MO förklarat:

Absoluta moraliska principer är oundgängligen nödvändiga i den militära utbildningen, om den skall fylla det avsedda ändamålet, en stark och effektiv försvarsmakt¹²⁵.

Det förefaller av detta citat som om MRA även i fortsättningen kommer att söka fortsätta sin propaganda bland värnpliktiga på militär tjänstetid.

I USA har MRA-rörelsen 1955 fått hyra flygplan av amerikanska flygvapnet för transport till 17 länder av den skådespelartrupp som framförde *Den försvinnande ön*.

Flygplanen fick dessutom hyras till knappt halva den normala taxan, bara 325 dollar/timme mot normalpriset 775 dollar/timme. I detta fall har rörelsen alltså verkligen fått statligt ekonomiskt stöd i USA¹²⁶.

MRA-propaganda för småskolestadiet! "Vänd upp och ned på bilden, så ser ni hur MRA:s ideologi kan förvandla världen". (Ur MRA-skriften Glada familjer.)

Propaganda i skolorna

MRA har också försökt sprida sin propaganda i skolundervisningen. Lärare hör som nämnts till den grupp som rörelsen speciellt riktat in sin propagandaverksamhet på. I Sverige är det många småskollärare som redan tidigt börjar MRA-propagandan genom att lära barnen enkla knep. De får t.ex. rita en ledsen jord och sedan vända upp och ned på den och se hur man då får en glad jord. På det sättet visar man hur världen kan förändras genom MRA:s ideologi.

Ett par fall av MRA-propaganda vid svenska skolor på morgonsamlingar och i samband med undervisningen har

uppmärksammas hösten 1961. Detta skulle ha skett vid Blackebergs läroverk¹²⁷, vid Statens Normalskola¹²⁸ och vid Bromma läroverk¹²⁹.

Rörelsen har också spritt mängder av broschyrer och affischer i skolorna. Delvis har man lurat elevråden att hjälpa till (se s. 76)¹³⁰.

Inte heller detta är något specifikt svenskt, utan rörelsen har över hela världen inriktat sig just på lärare för att kunna sprida sin propaganda i skolorna¹³¹.

En interpellation i Stockholms stadsfullmäktige om MRA-propagandan fick ett svar som trots sina mycket försiktiga formuleringar dock i huvudsak var negativt till MRA. De politiska ungdomsförbunden SSU och FPU har i skarpt formulerade skrivelser begärt att skolöverstyrelsen skall ta ställning till vad som bör få förekomma på morgonsamlingarna. SÖ har svarat att rektor bär ansvaret för att gällande anvisningar följs.

MRA och kyrkan

Ytterligare en grupp som MRA riktat in sin propaganda på är kyrkans folk. MRA har därvid verkat som ekumenisk rörelse med så allmänna grundsatser att den kan förena både kristendom, muhammedanism och buddhism. Katolska kyrkan har speciellt noggrant studerat MRA-rörelsen, och i Belgien och USA har den rekommenderat sina präster att inte åta sig MRA-uppdrag. Också en utredning inom den anglikanska kyrkan i England har, som redan nämnts, tagit avstånd från MRA i en skarpt formulerad rapport, 1955. Där heter det bl.a.:

Rörelsen utesluter en av människans största rättigheter och skyldigheter — användandet av intellektet . . .¹³².

MRA försummar lag och rättvisa och fattar inte på allvar det politiska livets innebörd¹³³.

MRA och motståndarna

Ett speciellt osmakligt drag i MRA-verksamheten är den

behandling som MRA:s motståndare röner. Alla som inte är med oss är mot oss, anser MRA-rörelsen. Och eftersom rörelsen angriper kommunister, homosexuella och moraliskt förfallna, så måste ju MRA:s motståndare också höra till dessa grupper. Att personer på saklig grund kan bli MRA-motståndare, det kan man överhuvud taget inte tänka sig:

Man kan inte ärligen motsätta sig Moralisk upprustning på intellektuella grunder, eftersom den är fundamental sanning. Moralisk upprustning är byggd på en ovedersäglig moralisk sanning, som var den än tillämpats i världen har visat en obestriddlig effektivitet. Aggressivitet gentemot Moralisk upprustning har därför sin särskilda betydelse. Den kommer alltid från människor med moraliska nederlag. Det finns t.ex. människor för vilka oärlighet, orenhet och själviskhet är vägen till social, ekonomisk och politisk framgång. De absoluta normerna kräver att man överger varje oärlig och självisk vana. De som vägrar att acceptera den utmaningen, försöker rättfärdiga sin vägran med kritik. Det är en bluff.

Vidare har vi dem som genom sitt yrke gör anspråk på att leva efter normerna och att hjälpa andra att göra det, men som är maktlösa på grund av moraliska kompromisser. De ser, att den som lever på Moralisk upprustning framgångsrikt möter människors verkliga behov, där de själva misslyckats. Stolt, avund och ett träffat samvete kommer dem att gå till angrepp. Angreppet baseras alltid på någon avsiktlig feltolkning av Moralisk upprustning. När folk inte kan förstå Moralisk upprustning beror det utan undantag på kompromiss med de fyra absoluta moraliska normerna . . .

Människors hållning gentemot Moralisk upprustning är ofelbart en prøvosten och ger värdefulla upplysningar om deras verkliga behov¹³⁴.

I linje med denna uppfattning har MRA spritt ut mängder av kritik mot MRA-motståndare. Ulla Hagstrand, som interPELLERAT mot MRA-morgonsamlingar i Stockholms stadsfullmäktige (se s. 81), uppgav i interpellationsdebatten att hon i MRA:s smygagitation anklagats för kommunism. Andra svenska politiker har i smyg anklagats för både homosexualitet och kommunism. Man har sagt om

Willy Brandt att man aldrig vet om han är full eller inte när han uppträder i TV¹³⁵, man har sagt att halva Östeuropa är förslavat därför att Churchill söp vid en konferens med Stalin¹³⁶. En ledande engelsk labourpolitiker påstås vara kommunist och därtill straffad för homosexualitet två gånger¹³⁷.

En aktiv svensk MRA-motståndare fick strax efter en artikel mot MRA som han skrivit i en av Stockholms morgontidningar ett anonymt brev med obscena anklagelser. Bl.a. kallades han "mästeronanist". Då en svensk MRA-anhängare några veckor tidigare frågat honom just om hans inställning till onani och han svarat denne att han inte kunde se något ont i onani, ansåg han sig säker på att brevet verkligen kom från MRA-rörelsen närstående grupper.

Ivan Yates, som skrev en kritisk artikel om MRA i Observer 1961, blev kort därefter anklagad för att vara en "topptränad kommunistagent". Källan uppger sig också ha fått höra att amerikanske arbetsministern Arthur Goldberg är kommunist och att amerikanske fackföreningsledaren Walter Reuther också är det¹³⁸.

En MRA-källa uppger att John Kennedy en gång var borta till tre på natten i ett annat hus efter det han blivit vald till president och att han har orena förbindelser. "Det talar hela Hollywood om"¹³⁹.

Geoffrey Williamson skrev 1950 en kritisk bok om MRA. Genom bl.a. mutor till förläggaren fördröjde MRA utgivningen av boken i hela fyra år. Boken fick god kritik när den publicerades. Geoffrey Williamson berättar själv:

När det först offentliggjordes att boken skulle utges hotade rörelsen förläggaren med rättsliga åtgärder. Man träffade sedan en överenskommelse med honom enligt vilken han skulle få 225 pund (= 3.400 kronor) i ersättning för en del av de kostnader han redan haft — på villkor att han övergav projektet. En formell överenskommelse av detta innehåll ingicks mellan förläggaren och rörelsen.

Jag vägrade att acceptera arrangemanget och förbehöll mig

rätten att erbjuda mitt manuskript åt någon annan. Detta gjorde jag, med resultat att boken slutligen kom ut 1954¹⁴⁰.

Författarens uppgifter har bekräftats av den nye förläggaren¹⁴¹ och av tidningsuppgifter¹⁴².

I en skrivelse till MO förklarar MRA bland annat med anledning av Stockholms socialdemokratiska studentklubbs MO-anmälan av MRA-propaganda:

Stockholms socialdemokratiska studentklubb låter sig utnyttjas för en mot Sverige och demokratin, den militära andan och disciplinen farlig och fientlig verksamhet . . . vi måste jämställa denna aktion med en farlig femtekolonnverksamhet, med försök att sabotera en ideologisk och moralisk fostran i krigsmakten . . . (de som stöder MRA) stämplas som varande odemokratiska, omdömeslösa, illojala, fanatiska osv. Rättsstaten är då snart stadd i upplösning¹⁴³.

Rättsstaten skulle alltså vara i upplösning därför att MRA:s kritiker fritt haft rätt att framföra sin uppfattning om MRA!

I Danmark har MRA satt igång en så otrevlig förföljelsekampanj mot en av rörelsens motståndare, journalisten Inge Dam, att danska radion och journalistförbundet sett sig tvingade att ingripa¹⁴⁴.

Ja, MRA-rörelsen går till och med så långt att den hävdar att det finns ett internationellt "de omoraliskas förbund" med uppgift att bekämpa MRA (jfr nazismens uppgifter om en "judisk världs-liga"):

En orsak till denna fullständiga omsvängning i den allmänna opinionen inom loppet av två generationer är den intressegemenskap som på en världsfront knutits mellan de moraliskt be-segrade.

Inom press, radio och förlagsväsen världen över finns det människor som är förbundna med varandra genom sin moraliska svaghet. I åratal har de samordnat sitt arbete för det gemensamma målet att smutskasta dem vilkas livsformer kunde hota deras säkerhet . . .

Deras eget mål i världsformat är degeneration och den etikett de klistrar på den är *framåtskridande*. Med frasen "en människas privatliv är hennes ensak" förnekar de den historiska sanningen och erfarenheten¹⁴⁵.

Varning för MRA

Likheter med andra antidemokratiska rörelser

MRA har uppenbara likheter med andra antidemokratiska rörelser.

1. MRA-propagandan är ytterst förljugen och framställer den egna rörelsens framgångar på ett starkt överdrivet sätt (se s. 55—61). Man får gå till den kommunistiska eller nazistiska propagandan för att finna en motsvarighet.
2. MRA framställer medvetet förhållandena i världen i ett förvrängt ljus som passar för rörelsens ideologi. — Jfr kommunismen!
3. MRA söker nästla sig in i arbetarrörelsens organisationer (se s. 73 ff). — Jfr kommunismen!
4. MRA begagnar sig av krigsmakten som propagandaspridare och politisk pressure group (se s. 61 och 77 ff). — Jfr fascism, nazism och kommunism!
5. MRA riktar en kritik mot demokratin som i motiv och ordval liknar den nazistiska kritiken mot demokratin, t.ex. i talet om "splittring" (se s. 23—40).
6. MRA kräver att de enskilda människorna skall ge upp sina egna önskemål och bara verka för statens välgång (se s. 39 ff). — Jfr kommunism och nazism.
7. MRA kräver total hängivenhet av sina anhängare och är själv organiserat i ett slags cellsystem (cellerna kallas för lag) som ger MRA-ledningen stor makt över rörelsen. Någon demokrati underifrån finns däremot inte (se s. 41—46). — Jfr vissa kommunistiska organisationer.
8. MRA kritiserar friheten genom att sätta likhetstecken mellan frihet och hållningslöshet (se s. 28 ff). — Jfr nazismen.

9. MRA sammankopplar kommunism och homosexualitet genom att hävda att kommunisterna använder homosexualitet som ett medel att främja sin infiltrationsverksamhet (se s. 31 ff). — Jfr nazismen.

Med amerikansk konservatism och halvfascism har MRA också uppenbara beröringspunkter:

10. MRA framställer orimligt överdrivna påståenden om kommunistisk infiltration inifrån i statsledning, skolor, krigsmakt, kyrka (se s. 31—37).
11. MRA påstår att många västeuropeiska länder redan i praktiken är kommunistdominerade (se s. 31—37).
12. MRA sprider sin propaganda genom militärmakten (se s. 61 och 77 ff).
13. MRA hävdar att allt kulturellt utbyte och allt handelsutbyte med kommunistländerna måste stoppas (se s. 37 ff).
14. MRA påstår att kommunisterna söker undergräva de "fria nationerna" genom moralisk underminering (se s. 31 ff).
15. MRA opponerar sig mot FN:s verksamhet i allmänhet och speciellt mot verksamheten i Katanga (se s. 39).

Varför har MRA fått en sådan omfattning?

MRA exploaterar på ett skickligt sätt folks fördomar på det moraliska och politiska området, den reaktionära kvevulansen mot ungdomens "omoral", den hysteriska kommunisträdslan, olusten inför den mångsidiga frihet som det demokratiska samhället erbjuder. Rörelsen har en effektiv och påkostad propagandamaskin som måste vara betald av mycket välbärgade donatorer.

Men detta är inte ensamt orsak till att rörelsen fått så stor omfattning. Om man ser vilka människor rörelsen engagerar förstår man att den tillfredsställer ett behov av

befrielse från mänskliga problem och skuldkänslor. Samtidigt innebär rörelsen en möjlighet till aktiv verksamhet för religiösa människor som finner den vanliga kyrkan för passiv.

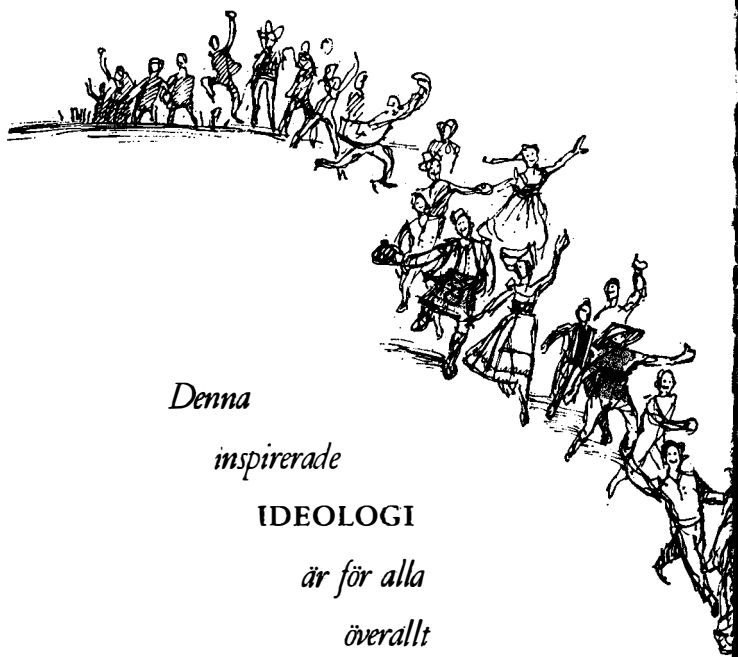
Genom sin oerhört förenklade bild av världens problem, genom att den anvisar en enkel och lättförståelig metod att bemästra alla svårigheter såväl på det personliga planet som på det politiska, genom allt detta måste rörelsen ha stor dragningskraft, särskilt på dem som möter till synes övermäktiga problem på dessa områden.

Det ligger därför säkert en viss sanning i rörelsens eget påstående att MRA är "en ideologi som verkligen tillfredsställer"¹⁴⁸.

Vissa intryck tyder på att det är "misslyckade" eller excentriska människor som i MRA får en möjlighet att skylla sina misslyckanden i livet på omoralen och därefter börja ett nytt liv i förvissning om att de gör något viktigt och värdefullt. Den intima kontakten med andra människor i MRA-lagen ger ett beroende och en trygghet åt människor som känner sig otrygga.

Man måste också vara medveten om att det finns många människor som stött MRA utan att därför vara anhängare av alla rörelsens idéer. Det är dels människor som kommit i kontakt med rörelsen redan på trettio- eller fyrtioalet, då den inte hade så utpräglat politisk karaktär. Dels är det människor som helt enkelt lurats att stödja rörelsen i tron att den är vad den utger sig för att vara, en religiöst och politiskt neutral rörelse som har som sitt enda mål att verka för ett "höjande av den moraliska standarden" utifrån en uppfattning i etiska frågor som omfattas av de flesta kristna samfund.

Man träffar inte sällan i MRA-rörelsen människor med en personlighet som tycks stå i bjärt kontrast till den rörelse de lockats in i. Det är människor som företräder den välmotiverade och oantastliga åsikten att världen skulle bli lyckligare om människorna vore litet mera ärliga och

Denna
inspirerade
IDEOLOGI
är för alla
överallt

MRA ger den vanliga människan skenet av att vara med och lösa världsproblemen. (Ur MRA-skriften Vilken väg.)

kärleksfulla mot varandra. Dessa människor har inte insett att MRA-rörelsens stränga moraliska krav är raka motsatsen till deras egen positiva, människovänliga attityd.

Man bör därför inte döma varje MRA-anhängare efter allt det som pressdebatten och den här boken avslöjat om rörelsen.

Hur farlig är MRA?

Detta är en viktig och svår fråga. Visserligen har rörelsen ganska liten omfattning och föga verkligt inflytande (tvärt emot vad den egna propagandan påstår). Men man kan

*Den är vanligt folks
tillfälle att
omskapa världen*

då peka på den blygsamma starten för Hitlers nazistiska parti i början på tjugotalet i Tyskland. MRA kan komma att växa ut till en rörelse av sådan omfattning att den hotar demokratins existens.

I samband med MRA:s kampanj för skådespelet *Draken* i Köpenhamn hösten 1961 gjorde Gallup Markesanalyse i Danmark en opinionsundersökning över folkets syn på MRA. Denna visade att

51 % av dem som intervjuades före Draken-kampanjen hade hört talas om MRA och

66 % av dem som intervjuades efter kampanjen hade hört talas om MRA.

Av dem som hört talas om MRA var

16 % *positivt inställda*

15 % *negativt inställda* och

69 % *likgiltiga*.

Största andelen *positivt inställda* fanns i socialgrupp I, på landsbygden, i det radikala partiet.

Största andelen *negativt inställda* fanns också i socialgrupp I, i städerna samt i konservativa partiet och i socialistiska folkpartiet.

Fler positivt än negativt inställda fanns inom medelklassen, bland landsortsbefolkningen, och inom radikala, konservativa och venstre-partiet. Detta stämmer överens med de förklaringar till varför MRA dock fått ganska stor omfattning, som jag framlagt på s. 86 f.

En orsak till svårigheten att rätt bedöma MRA:s farlighet är att rörelsen arbetar på ett annat sätt än vanliga politiska och religiösa rörelser. MRA har aldrig, så som dessa, försökt bygga upp en egen demokratisk organisation. Istället har MRA inriktat sig på infiltration i redan existerande politiska och religiösa organisationer — särskilt i arbetarrörelsen. Detta innebär att man antagligen effektivt kan stoppa MRA om man kan hindra denna infiltration.

Men samtidigt är det svårt att hindra den just därför att MRA-rörelsen är så oklar och diffus. Man kan knappast utesluta en person ur socialdemokratiska partiet eller hindra honom att tala på skolornas morgonsamlingar bara därför att han anser att det behövs moraliska normer här i världen. Och då är frågan — hur skall man avgöra vem som är MRA-are. MRA har ju inget formellt medlemskap.

Det är därför svårt att helt hindra MRA-infiltrationen. Tre åtgärder torde dock vara lätt genomförbara inom politiska rörelser, som vill stävja MRA-infiltrationen:

1. Åtgärder mot dem som inom rörelsen försöker värva nya MRA-anhängare.
2. Åtgärder mot dem som har någon form av ledaruppdrag i MRA.
3. Åtgärder mot dem som lånar sitt namn och sin titel till MRA-propagandan, och på det sättet kan ge ett felaktigt intryck att hela organisationen stöder MRA (en vanlig teknik i MRA, se s. 76).

MRA kan vara farlig också på ett annat sätt. Om organisationen nämligen satsar på en stor propagandaoffensiv i U-länderna och sprider påståenden om att MRA:s ideologi är västerns enda svar på kommunism, då måste MRA starkt underlätta kommunismens offensiv i världen. Och det är nog snarast här som MRA-rörelsen kan innebära en verklig fara.

Litteraturförteckning

MRA-litteraturen omfattar mer än hundra boktitlar och dessutom otaliga broschyrer, särtryck, annonser, tidnings- och tidskriftsartiklar, skådespel och grammofonskivor. Här har endast upptagits några titlar som har varit särskilt viktiga källor för denna skrift och/eller ger en särskilt god bild av någon viktig aspekt av MRA-rörelsen. Fullständig bibliografi fram till mitten av fyrtioalet finns i Eisters skrift nedan, och en förteckning över rörelsens egna skrifter kan erhållas från MRA-information, Stockholm.

Rörelsens egna skrifter

Ideologi och samexistens. MRA-information, Stockholm 1960. *En översikt över rörelsens politiska program.*

Industrien och Moralisk upprustning. MRA-information, Stockholm 1952.

Vilken väg. MRA-information, Stockholm 1953. *Bilderbok i MRA:s ideologi.*

Omskapa världen av Frank Buchman. Skoglunds, Stockholm 1948.

Omskapa människor av Paul Campbell och Peter Howard. Skoglunds, Stockholm 1955, (i notförteckningen kallad Campbell). *Ger en god och fullständig bild av rörelsens grundteser i politiska och etiska frågor.*

Ideological Offensive, A report on Moral Re-armament and the armed forces av generalmajor R. Channer. Moral Re-Armament, London 1951.

Den försvinnande ön av Peter Howard och Cecil Broadhurst. MRA, Uppsala 1955. *Denna pjäs, vars hela tendens innebär ett förlöjligande av demokratin, visades 1955 över hela världen. Kampanjen bekostades delvis av amerikanska staten.*

Report on Moral Re-Armament, redigerad av Robert Case Mowat. Blandford Press, London 1955, (i notförteckningen kallad Mowat).

Själskirurgi av H A Walter, Nya Bokförlags Aktiebolaget, Stockholm 1936, (i notförteckningen kallad Walter).
En redogörelse för omvändelsetekniken.

Andra skrifter om rörelsen

Moral Rearmament, a study of the movement. Church of England, National Assembly, Social and industrial council

London 1955, (i notförteckningen kallad Church of England). *Värdefull diskussion av rörelsen ur psykologisk, teologisk och samhällsrelig synvinkel.*

Report on Moral Rearmament. ICFTU (Fria Fackförbundsinternationalen), Executive Board, Stockholm 1953.
Rapport om MRA-infiltration i fackföreningsrörelsen.

The Oxford Group: Its Work in American Colleges and Its Effect on Participants av Walter H. Clark. (I notförteckningen kallad Clark). Harvard University 1944.

MRA — a critical examination av Tom Driberg. Shenval Press, London 1962.

Drawing Room Conversion av Allan W Eister, Duke university press, Durham (USA) 1950. (I notförteckningen kallad Eister.)

The Oxford Group av Reginald A E Holme. London 1934, (i notförteckningen kallad Holme).

Oxford och en socialist av Thure Oscarson. Saxon och Lindström, Stockholm 1938, (i notförteckningen kallad Oscarson).

The right view of Moral Rearmament av Leon Joseph Suenens. Burns and Oates, London 1955, (i notförteckningen kallad Suenens). *Studie över MRA ur katolsk synvinkel.*

Inside Buchmanism av Geoffrey Williamson. Watts &

Co, London 1954, (i notförteckningen kallad Williamson).

Faktaspäckad studie av rörelsens inre organisation och arbete.

Några tidskriftsartiklar

Die Caux-Existenz. Der Spiegel nr 42, 1954.

The answer to communism — Moral Rearmament av Robert A Graham. America 28.11.59.

MRA — A New Offensive av Tom Driberg. New Statesman 4.6.60.

MRA — an observer inquiry av Ivan Yates. Observer 19.3.61 och 26.3.61.

Dr Buchmans Holy War — Moral Rearmament av Richard Harris. The Nation 20.5.61.

Mr Pick und der liebe Gott av Jochen Becher. Der Spiegel nr 34 1961.

The mind of MRA av Bamber Gascoigne. The Spectator 8.12.61.

"Absolute Honesty" in Easton av Russel Barbour. Christian Century 17.1.62.

Who's on the far right av Fletcher Knebel. Look 13.3.62.
Handlar inte om MRA utan om amerikansk ny-McCarthyism. Värdefull som jämförelse.

Noter

1. Eister s. 32.
2. Clark s. 71 ff. och New York Times 12.1.27.
3. Pamfletten *Viljan — Nyckeln till den ideologiska kampen*, utgiven av MRA-information Stockholm 1953.
4. Campbell s. 37.
5. Claes Robach vid debatt i Nyponet 8.11.61.
6. Campbell s. 38.
7. Claes Robach vid debatt i Nyponet 8.11.61.
8. *L'itinéraire réel* av Dr Fournier, Th. Spoerri, M. Mot-tu m.fl. (citerat efter Suenens).
9. Campbell s. 60 ff.
10. MRA-information 6.2.53.
11. MRA-information 20.2.53.
12. Annonc i Expressen 12.2.61.
13. Ingrid Ydén i Svenska Dagbladet 30.1.49.
14. Paul Campbell i MRA-journal nr 24 — 1961.
15. Campbell s. 22.
16. MRA-Informationsdienst 30.10.61.
17. MRA-information 13.11.53.
18. Frank Buchman i pamfletten *Andlig Beredskap och försvar*, Stockholm 1940.
19. Metallarbetaren nr 6 — 1962.
20. Oscarson s. 146.
21. Henrik Caspari i Morgontidningen 22.12.55.
22. MRA-information 21.9.59.
23. Campbell s. 28.
24. Campbell s. 18.
25. Svenska Dagbladet 27.9.59.
26. Svenska Dagbladet 10.10.59.
27. Stockholms-Tidningen 29.9.60.
28. MRA-skrivelse till MO 8.12.61.

29. MRA-information 21.9.59.
30. MRA-information 21.9.59.
31. Eudocio Ravines i MRA-särtrycket *Ideologisk strategi* 1959.
32. Bamber Gascoigne i *Spectator*, 8.12.61.
33. Campbell s. 25 ff.
34. *Arbetaren* 3.1.53.
35. *Medborgaren* 11.1.62.
36. *Ideologisk strategi* (31).
37. *Ideologi och samexistens* s. 19.
38. Stencil spridd inom SECO 1960, författad av Björn Ryman.
39. Tom Driberg i *New Statesman* 4.6.60.
40. *Suenens* s. 70.
41. MRA-information 2.10.53.
42. MRA-information 17.7.59, *Svenska Dagbladet* 2.10.59 och *Ideologi och samexistens* s. 26.
43. John Johnson enligt *Fritt slag* 31.5.61.
44. *Viljan* — nyckeln till den ideologiska kampen (3).
45. *Ideologisk strategi* (31).
46. Hans Bjerkholt i *Industrien och Moralisk upprustning* s. 22.
47. *Annons* i *Svenska Dagbladet* 4.6.61.
48. MRA-information 4.11.57.
49. *Ideologi och samexistens* s. 28.
50. MRA information service 2.10.61 och 16.10.61.
51. *Annons* i *Svenska Dagbladet* 5.2.61.
52. *Ideologi och samexistens* s. 9.
53. *Ideologi och samexistens* s. 9.
54. *Ideologi och samexistens* s. 15.
55. Campbell s. 38.
56. Henry P. Van Dusen: *The Oxford Group Movement* s. 245.
57. Campbell s. 56.
58. Campbell s. 77.
59. Williamson s. 162.

60. Williamson s. 62.
61. Williamson s. 108.
62. Williamson s. 23.
63. Newsweek 1.5.61.
64. Newsweek 1.5.61.
65. Sveriges Radio "utfrågningen" 18.12.61: enligt stencilerad utskrift.
66. Sveriges Radio "utfrågningen" 18.12.61: enligt stencilerad utskrift.
67. Observer 26.3.61.
68. Williamson s. 190.
69. Newsweek 1.5.61.
70. Observer 19.3.61.
71. Williamson s. 183.
72. Williamson s. 24.
73. Sveriges Radio "utfrågningen" 18.12.61: enligt stencilerad utskrift.
74. Look 13.3.62.
75. Mowat s. 204.
76. Holme s. 19 ff.
77. Williamson s. 90 och 192.
78. Williamson s. 177.
79. MRA-information 7.8.53.
80. Observer 26.3.61.
81. Williamson s. 20.
82. Nation 20.5.61.
83. Observer 26.3.61.
84. L'itinéraire réel (8).
85. Ideologi och samexistens s. 3.
86. Vilken väg s. 36.
87. Guardian 13.6.60.
88. MRA-information 11.2.61.
89. Dagens Nyheter 10.1.60.
90. Ideologi och samexistens s. 10.
91. Claes Robach vid debatt i Nyponet 8.11.61.
92. Bilaga till MRA-information 20.5.55.

93. William Nkomo i MRA-information 5.3.54.
94. George Golding i MRA-information 20.8.54.
95. Gladstone Ntlabati i MRA-information 3.5.58.
96. Philip Wundla, Annons i Svenska Dagbladet 4.6.61 och MRA-information 11.2.61.
97. Annons i Svenska Dagbladet 4.4.61.
98. Christian Century 17.1.62.
99. Der Spiegel nr 34 — 1961.
100. Williamson.
101. Stockholms-Tidningen 29.9.60.
102. Der Spiegel nr 34 — 1961.
103. Expressen 23.10.61.
104. Walter.
105. Eister s. 115.
106. Der Spiegel nr 34 — 1961.
107. Ideologi och samexistens s. 15.
108. MRA information service 12.2.53.
109. Ideologi och samexistens s. 14.
110. Metallarbetaren nr 6 — 1962.
111. Ideologi och samexistens s. 4.
112. Frank Buchman i MRA-information 13.11.53.
113. MRA information service 30.8.52.
114. MRA information service 15.1.53.
115. MRA information service 9.4.53.
116. Fria fackföreningsinternationalen 1.7.53.
117. Fria fackföreningsinternationalen 1.7.53.
118. MRA-information 16.10.53.
119. Uppgift från redaktör Paul Björk, Karlstad.
120. Dagen 26.2.62.
121. Detroit Labour News 17.1.43.
122. Ej publicerat brev till tidningen Vi 28.2.62.
123. Stockholms-Tidningen 4.7.48.
124. Service de presse et d'information Réarmement Moral 27.9.60.
125. Skrivelse till MO 8.12.61.
126. Christian Century 31.8.55.

127. Expressen 16.11.61 och Svenska Dagbladet 26.2.62.
128. Stockholms-Tidningen 17.12.61.
129. Stockholms-Tidningen 9.12.61.
130. Skrivelse till elevråden i Stockholm 6.10.61 omnämnd i Svenska Dagbladet 2.11.61 och Expressen 7.11.61.
131. Storbritannien: Sunday Express 26.2.61 och Västtyskland: Eilt nr 2 — 62.
132. Church of England s. 5.
133. Church of England s. 35.
134. Campbell s. 66 ff.
135. Der Spiegel nr 34 — 1961.
136. Der Spiegel nr 34 — 1961 och James Dickson i Aftonbladet 2.5.62.
137. Stockholms-Tidningen 29.9.60.
138. Spectator 8.12.61.
139. Der Spiegel nr 34 — 1961.
140. Brev till förf. från G Williamson 9.5.62.
141. Brev till förf. från C A Watts & Co Ltd 2.5.62.
142. Expressen 25.9.54.
143. Skrivelse till MO 8.12.61.
144. Information 19.7.61 och Land og Folk 20.7.61.
145. Campbell s. 90.
146. Campbell s. 55.

För recension

VERDANDI-DEBATT

Anders Ehnmark/Sven Hamrell AFRIKANER OM AFRIKA

Aktuella tal och artiklar av ledande afrikanska politiker som Jomo Kenyatta, Patrice Lumumba och Albert Luthuli. 12: 50

Peter Benenson ÅSIKTSFÖRFÖLJELSE I ÖST OCH VÄST

Åtta berättelser om förföljelse, intolerans och brutalitet, som ger oss en god uppfattning om vad som kan hända människor som lever under olika former av totalitära statssystem. 5: 50

Olle Bengtzon VEM BÄR ANSVAR FÖR BOSTADSKRISEN?

"En frän stridsskrift." Aftonbladet.
"...bör irritera många planerare, bostadsbyggare och kommunalpolitiker." Stockholms-Tidningen 7: 50

Anders Ehnmark/Per Wästberg ANGOLA/MOCAMBIQUE

En aktuell bok om den senaste tidens utveckling i de portugisiska Afrika-Kolonierna. — "Detta är journalistik av internationellt format." *Jørgen Schleimann*, Expressen, 7: 50

Lars Furhoff KOMMUNAL SKENDEMOKRATI?

"Det är en orädd granskare som går till storms mot vad han funnit galet." Pär-Erik Back, DN. 6: 50

Lars Lönnroth LITTERATURFORSKNINGENS DILEMMA

"Det finns knappt någon känd professor som inte blickar ut från sidorna med halshugget huvud." B. Christofferson, ST. 7: —

C. P. Snow DE TVÅ KULTURERNA

"Borde läsas i bägge kulturerna." Gunnar Svärdson, Expr. 6: —

Skriftserien VERDANDI-DEBATT utges i samarbete mellan Studentföreningen Verdandi, Bo Cavefors Bokförlag och Bokförlaget Prisma.